

Seminar za sekretarje ZKS

V ponedeljek se je začel na Dobrni seminar za sekretarje občinskih komitejev ZKS celjskega, brežiškega in trboveljskega območja. Seminar, ki ga je sklical centralni komitej ZKS, bo trajal do konca tega meseca.

Na seminarju bodo sekretarjem predavali najuglednejši družbeni in politični delavci iz Slovenije. Sekretarje je CK ZKS zbral na seminar zaradi tega, da se poglobljeno pripravi za delo pri uresničevanju kongresnih dokumentov. Zato je program seminarja tako sestavljen, da ne obravnavajo zgolj teoretična vprašanja, pač pa se bodo sekretarji komitejev seznanili tudi s praktičnim reševanjem bodočih nalog zveze komunistov.

S tem v zvezi bodo sekretarji občinskih komitejev ZKS obiskali več temeljnih organizacij združenega dela, KS in šole ter se pogovarjali s komunisti in drugimi.

V sredo so bili sekretarji v Velenju in se pogovarjali z ožjim političnim aktivom o družbenem planiranju. O tej temi je pred tem na Dobrni govoril Miran Potrč. V Velenju pa so se konkretno seznanili kako poteka družbeno planiranje v občinski skupnosti. Velenjčani so spregovorili tudi o težavah, ki zavirajo planiranje.

Danes, v petek popoldne bodo sekretarji na seminarju aplikativno obravnavali delovno organizacijo TGO Gorenje. Zvečer pa se bodo v velenjski tovarni sestali s člani tovarniške konference ZK, sekretarji osnovnih organizacij, predstavniki samoupravnih organov in vodstvom OZD. Rezime o tej temi, ki jo bodo najprej teoretično predelali na seminarju, praktično pa na pogovoru v tovarni Gorenje, bodo sekretarji podali na večernem sestanku. Podobno so predelali tudi kmetijstvo, politiko gospodarske stabilizacije, trgovino, krajevne in samoupravne skupnosti ter še nekatera druga področja.

Poleg tega pa bodo sekretarji občinskih komitejev ZKS iz celjskega, trboveljskega in brežiškega področja govorili še o idejni, akcijski in organizacijski krepitvi ZK, o metodah političnega delovanja, sporazumevanju o dohodku in osebnih dohodkih, o nalogah na področju kulture in šolstva, samoupravnem organiziranju delavcev v TOZD in povezovanju TOZD, o idejnopolitičnih izhodiščih socialne politike, o samoupravnem konstituiranju stanovanjskega gospodarstva in o uresničevanju sklepov o pospešeni stanovanjski izgradnji za delavce ter še o nekaterih drugih najaktualnejših temah iz delovanja zveze komunistov.

KONFERENCA ŠESTIH MEST

Na švedskega mesta Norrköpinga, kjer je bila te dni letna konferenca evropskih mest: Esslingena (ZR Nemčija), Schiedama (Nizozemska), Bona (Francija), Vidma (Italija), Norrköpinga (Švedska) in Velenja, se je Marjan Marinšek, dipl. prav., podpredsednik izvršnega sveta SO Velenje, zastopal naše mesto.

Udeleženci konference so razčlenili medsebojne stike v letu in vskladili program mladinske izmenjave v prihodnjem letu. Velenjčani bodo potovali v Norrköping in Nemčijo ter tudi sprejeli mladince iz teh držav.

Med drugimi oblikami medsebojnega sodelovanja v letu 1975 velja tudi še razstavo otroških risb v Schiedamu, festival zabavnih ansamblov v Boni in razstavo partnerskih mest v Velenju.

Organizator je priredil tudi nadvse zanimiv ogled švedskih šol, vrtcev, industrijskih objektov, domov za invalide in onemogle ter razne domove za svetle prostega časa, da so se udeleženci lahko prepričali o visokem standardu na Švedskem.

OB DNEVU MRTVIH

Komemoracije v velenjski občini

Ob dnevu mrtvih, 1. novembru bo združenje borcev NOV organiziralo številne žalne komemoracije pred spominskimi obeležji v velenjski občini. V sredo, 30. oktobra bo ob 16. uri žalna svečanost pri spomeniku talcev na Partizanski cesti v Starem Velenju, v bodo program pripravili učenci z osnovne šole Gustav Šilih in št. iz Starega Velenja.

Ob 16.45 istega dne bo svečanost na pokopališču v Smartnu. Program bodo pripravili učenci z osnovne šole Miha Pinčič, Toledo, sodelovali pa bodo tudi mladi s Konovega. Ob 18.30 pa bo komemoracija pri spomeniku na Trgu svobode. V programu bodo sodelovali učenci z osnovne šole Biba Roeck, upokojenški pevski zbor in godba na pihala Zarja. Komemoracije ob dnevu mrtvih bodo tudi v Šmartnem ob Paki.

Naslednji dan, v četrtek, 1. oktobra ob 16.00 bo naj-

prej žalna svečanost na pokopališču Podkraj ob grobu 143 neznanih padlih borcev IV. divizije. Program bodo izvedli velenjski gimnazijci ter mladi iz Kavč. Ob tej priliki predstavniki ZRB NOV Velenje sporočajo, da letos niso mogli postaviti spomenika padlim borcem „Štiri najste“ v Podkraju, bodo pa to zagotovo storili pozimi.

Ob 16.45 bo komemoracija pred spominsko ploščo v Pesjem. Program bodo pripravili šolarji in mladina iz Pesja.

Učenci podružnične šole iz Škal pa bodo popoldne skupaj z mladino Škal pripravili ob 17.30 priložnostni program pred spominsko ploščo na osnovni šoli v tem kraju.

Pri vseh teh žalnih svečanstvih bodo sodelovali tudi velenjski godbeniki in moški pevski zbor Kajuh.

V Šošanju bo komemoracija v četrtek, 31. oktobra ob 16. uri pri centralnem spomeniku na Trgu svobode. V programu bodo sodelovali učenci z osnovne šole Biba Roeck, upokojenški pevski zbor in godba na pihala Zarja. Komemoracije ob dnevu mrtvih bodo tudi v Šmartnem ob Paki.

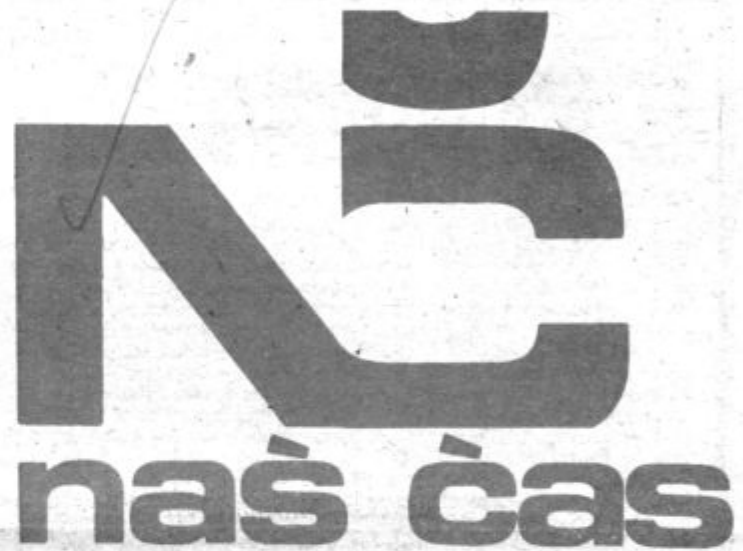

Tudi pionirji velenjske občine so se vključili v akcijo za pomoč prebivalcem Kozjanskega, ki jih je prizadel junijski potres. V pionirskih odredih so zbrali tri milijone starih dinarjev, kot prispevek za gradnjo nove šole. Prejšnji petek pa so pripeljali pred novo zibiško šolo poln tovarnjak oblačil in igrač, ki so jih zbrali sami ter volnene izdelke, ki so jih spletle pridne roke članic Društva prijateljev mladine. V imenu pionirjev iz Saleške doline je zibiške šolarje pozdravila pionirka Jana Božič z osnovne šole Biba Roeck Šošan.

JUTRI V VELENJU JAVNA RADIJSKA ODDAJA

Spoznavajmo svet in domovino

V domu kulture v Velenju bo jutri, 26. oktobra ob 20. uri javna radijska oddaja spoznavajmo svet in domovino. Na vprašanja s področja političnih dogodkov, kulture in športa bosta odgovarjali petčlanski ekipi ZSMS Koper in Velenje. Velenjsko ekipo bodo sestavljali Jože Hudales, Janko Lukner, Eta Gaberšek, Jože Krebl in mladinka iz Zibike Darinka Drame. Velenjsko-zibiška ekipa pričakuje, da jo bodo prišli ljubitelji teh oddaj bodrit v čim večjem številu.

25. oktobra 1974 leto X št. 41 (249)

cena 2 din

Glavni in odgovorni urednik Ljuban Naraks

KONSTITUIRANJE SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA ZDRUŽENIH PODJETIJ ELEKTRO KOVINSKE INDUSTRIJE

Prva seja delavskega sveta

LJUBLJANA, 17. OKTOBRA — V Ljubljani se je sešel na prvo sejo delavski svet sestavljene organizacije združenega dela Zdrženih podjetij elektro kovinske industrije. Zraven delegatov iz Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje Velenje in Zdrženega podjetja Iskra Kranj so se prvega zasedanja delavskega sveta udeležili tudi številni gostje, med drugimi dr. Marijan Breclj, predsednik Skupščine Socialistične republike Slovenije in diplomirani inženir Andrej Marinc, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Delavski svet SOZD Zdrženih podjetij elektrokovinske industrije je za svojega predsednika izvolil Vladimirja Logarja, predsednika skupščine Zdrženega podjetja Iskra Kranj, za namestnika predsednika pa Janeza Miklavčiča iz Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje Velenje. Vršilec dolžnosti predsednika poslovnega odbora je postal Ivan

Atelšek, glavni direktor Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje Velenje, njegov namestnik pa Jože Hujs, glavni direktor Zdrženega podjetja Iskra Kranj. V poslovnem odboru so predstavniki Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje še Avgust Jeriha, diplomirani inženir Gregor Švajger in Jože Herlah iz Velenja, Aleksander Uzelac iz Subotice in diplomirani inženir Hrabroslav Sterdin z Mute.

Predsednik odbora za gospodarsko načrtovanje je postal diplomirani inženir Ljubo Kovačič iz Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje Velenje, predsednik odbora za trženje Mile Gregorič iz Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje Velenje, namestnik predsednika odbora za programiranje razvoja pa je Janez Miklavčič iz Zdrženih industrijskih podjetij Gorenje Velenje.

ZA VSE, KI SE RADI
OBLAČIJO PO MODI
IN TUDI ZA TISTE,
KI JIM JE LJUBŠI
KLASIČEN STIL,

je pripravila

VELEBLAGOVNICA

N nama
V VELENJU

LEPO IZBIRO
PLAŠČEV, OBLEK,
KOSTIMOV
IN DRUGIH OBLAČIL
ZA DEŽEVNE
JESENSKE DNI,
ZA HLADNEJŠE
VREME
PA TUDI
ZA SONČNE
OKTOBRSE
POPOLDNEVE

Decembra volitve

Sindikalne organizacije in konference socialistične zveze so že začele z volilnimi opravili za volitve delegacij in delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Predkandidacijski in kandidacijski postopki so potrebni zavoljo volitev, ki bodo 5. in 8. decembra letos. Takrat bodo volili svoje delegate za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Te volitve pa zahtevajo enako kot spomladanske pripravljajalne postopek, ki se je že začel.

Najprej je potrebno oživiti volilne komisije in koordinacijske odbore za volitve. Do 26. oktobra bodo na sestankih koordinacijskih odborov za volitve v TOZD in krajevnih skupnostih pregledali evidentirane možne kandidate, evidentirali nove možne kandidate in se dogovorili o poteku volilnih priprav. Iz predalov bo za te akcije potrebno znova potegniti že znane dokumente – volilni pravilnik SZDL (sprejet februarja letos), zakon o volitvah delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti (za potek kandidacijskega postopka) in kadrovska načela ter merila, ki so bila sprejeta za letošnje spomladanske skupščinske volitve. Zatem pa bodo seje občinskih konferenc SZDL ali razširjene seje izvršnih odborov na katerih bodo obravnavali volilne priprave, izhodišča za samoupravne akte samoupravnih interesnih skupnosti in kadrovska merila za volilne funkcije. Takoj po sprejemu zakona o oblikovanju in volitvah delegacij ter delegiranju delegatov v skupščine SIS – tega bo sprejela v začetku novembra skupščina SRS – bodo delavski sveti oziroma sveti krajevnih skupnosti razpisali volitve.

Kandidacijski postopki pa bodo trajali od začetka novembra do 25. novembra. Sem spadajo sestanki volilnih komisij, ki bodo vodile izvedbo volitev v TOZD oziroma krajevni skupnosti, sestanki kandidacijskih konferenc v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter povsem tehnična opravila kot so volilni imeniki, volišča in volilni odbori.

Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela bodo odšli na volišča 5. decembra, občani v krajevnih skupnostih pa 8. decembra. Od 27. do 28. decembra morajo biti že prve seje skupščine zveze samoupravnih interesnih skupnosti, pred tem od 20. do 22. decembra pa konstituirane (izvoljeni organi in funkcionariji) skupščine SIS. Zato bomo morali delovati hitro in ustrezno zahtevam, da bodo v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti delegati, ki nas bodo zastopali tako kot so naše in zahteve širše skupnosti.

Lj. Naraks

Komentar tedna

Neštetočkrat smo že povedali, da je v ospredju vseh naših prizadevanj rinjenje gospodarskega voza iz slamatike. O tem pričajo tudi stališča Zveze komunistov, ki so označila boj za ekonomsko stabilizacijo gospodarstva kot nosilno nalogo sedanjega, pa tudi še prihodnjega družbenega trenutka. Za razliko od zlonamernosti tistih, ki trdijo, da je gospodarstvo v precepu zaradi zamotanosti novih samoupravnih odnosov, ki jih opredeljuje ustava, trdimo, da je res prav obratno.

Tako ugotavljamo, da je minilo več kot pol leta od zakonskega roka, ki je obvezoval vse delovne ljudi v delovnih organizacijah, da združijo svoje delo in sredstva v skladu z ustavnimi dopolnili, oziroma novo ustavo ter konstituirajo TOZD oziroma druge oblike organizacij združenega dela. Ugotavljamo pa, da nismo še povsod zadovoljili zakonu – torej tudi novi ustavi.

Srečujemo se z nosilci akcije, ki želi ohraniti stare odnose odločanja v imenu ljudi. Imamo primere organizacij združenega dela, ki zaposlujejo več kot 1000 delovnih ljudi, a so organizirane celovito. Skozi takšno celovitost pa zelo težko – ali sploh ne – „curljajo“ pobude delovnih ljudi. Zato je nujno, ko že kritično pretresamo gospodarski položaj Slovenije in Jugoslavije, da naš pogled usmerimo tudi v trenutno situacijo uveljavljanja ustave in oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela. Kar je pozitivnega bo ostalo – pod kritično lupo moramo vzeti pomanjkljivosti in napake. Povsod tam, kjer so družbenopolitične sile omogočile delovnim ljudem, da so se vsebinsko poglobili v nove ustavne opredelitve, so samoupravno institu-

PRVI POGOJ

iranje izvedli temeljito in premišljeno. V takih organizacijah združenega dela – v Sloveniji jih ni malo – so delovni ljudje tudi lažje izločili vse tiste družbeno negativne skupine in posameznike, ki so se iz političnih ali iz povsem osebnih razlogov izmaknili družbeni aktivnosti, čeprav bi, največkrat, glede na svoj delovni položaj, morali bistveno sodelovati in prispevati k spremembi samoupravnih odnosov.

Danes tudi že lahko ugotovimo, da je bilo nemalokje osnovno vodilo in izhodišče pri oblikovanju temeljnih organizacij združenega dela ekonomsko materialna baza, nemoteno samostojno nastopanje na trgu, šele v drugem planu so bile spremembe samoupravnih odnosov v posamezni temeljni organizaciji združenega dela in med njimi.

Naj še enkrat poudarimo, da v negativnih primerih formalnega uresničevanja ustavnih določil ne gre samo za nerazumevanje ustavnih opredelitev. Razumljivo je, da v številčno močnih organizacijah združenega dela ni objektivno možno uveljaviti samoupravnih odnosov do take mere, da bi lahko delavci neposredno vplivali na vse tiste odločitve, ki se dotikajo njihovih osnovnih in ustavnih pravic. Prav zato lahko tudi ugotovimo, da se nekatere vodilne strukture v organizacijah združenega dela izgovarjajo zaradi slabega gospodarskega položaja na „oblast delavskega razreda“, odgovornost za napake pa valijo na anonimne delovne ljudi. To pa je mogoče samo zato, ker samoupravni odnosi ponekod še niso zaživi v vsej svoji polnopravnosti. Uveljavljati sklepe ZK o racionalizaciji, štednji itd., – skratka o boljšem gospodarjenju – ne bo mogoče brez vseh delovnih ljudi. Prvi pogoj za to pa je ustrezna ustavna organiziranost delovnih ljudi.

MILAN MEDEN

ZADNJE DNI PO SVETU...

• PREŠTEVANJE

Avstrijski kancler dr. Kreisky je izjavil, da bodo število slovenske manjšine v Avstriji ugotovili z rednim popisom prebivalstva (po zakonu naj bi bilo štetje leta 1981) in ne z nedavno tega napovedanim popisom „posebne vrste“ predvidenim samo za Koroško. Dodal je, da ni izključeno, da bi splošni popis prebivalstva utegnil opravičiti tudi preje, kot je z zakonom predvideno, ker za to že obstojajo zahteve posameznih avstrijskih pokrajin.

Izjava kanclerja je nov in vsekakor pozitiven preobrat glede na nedavni sporazum treh strank (sprejet 17. septembra na Dunaju). Predstavniki treh parlamentarnih strank Avstrije in Koroške so se tedaj dogovorili, da bodo izvedli na Koroškem popis prebivalstva „posebne vrste“, s čimer bi ustvarili „odločilen temelj“ za izvajanje zakona o dvojezičnih krajevnih napisih in reševanje manjšinskega vprašanja sploh.

Nova izjava kanclerja Kreiskega praktično anulira pristanek vladajoče socialistične stranke Avstrije za ugotavljanje manjšine, kot pogoja za reševanje manjšinskega problema. To so namreč odločno zahtevali opozicijska narodna in svobodnjaška stranka.

Na nov položaj je očitno vplivalo odločno zavračanje, pa tudi protesti koroških Slovencev glede štetja manjšine in da se to štetje vzame kot temelj za izpolnitev državne pogodbe, hkrati je dala Jugoslavija jasno vedeti, kako bi obravnavala takšno potezo Avstrije. V Avstriji je bilo slišati tudi glasove, da se ni treba bati „groženj po internacionalizaciji manjšinskega vprašanja“. Govora je bilo celo o tem, katera država od obeh bi imela na mednarodnem prizorišču več „možnosti“, da se ji verjame. Kljub vsemu, vprašanje popisa je zdaj „zamrznjeno“ iz bojazni do internacionalizacije manjšinskega problema.

Toda kaj bo v prihodnje? Ali naj se čaka na pomiritev protestov in se to ugotavljanje manjšine pozabi ter nato stori karkoli v tem smislu, ali pa vse to glede „štetja“ predstavlja sestavni del splošnega predvolilnega boja v Avstriji za splošne parlamentarne volitve leta 1975. Opozicija prav gotovo, vsaj do volitev, ne bo odstopila od svojih zahtev, da se ugotavljanje manjšine izvede, čeprav morda ne pred volitvami.

• TOKRAT DRUGAČE

Na pobudo centralnih komitejev KP Italije in polj-

ske združene delavske partije je bil pred dnevi v Varšavi posvetovalni sestanek predstavnikov evropskih KP. Sestanka so se udeležile delegacije 28 evropskih komunističnih in delavskih partij, ki so v izmenjavi mnenj razgrnile svoja stališča o smotnosti sklicanja konference evropskih komunističnih partij. Tega sestanka se je udeležila tudi delegacija ZK Jugoslavije.

Podoba sveta se danes močno razlikuje od tiste, sredi katere je delovalo delavsko in komunistično gibanje v minulih desetletjih. Ta strnjena ugotovitev iz govora šefa delegacije ZKJ Aleksandra Grličkova na sestanku v Varšavi se je na svojevrsten način izražala tudi v delu tega posvetovalnega sestanka, v njegovi vsebini in proceduri, ter v opazni stopnji izkazane medsebojne tolerance.

Za srečanje, na katerem je bila zelo aktivna tudi naša delegacija, je bilo upravičeno poudarjeno, da ga ni moč ocenjevati skozi prizmo prejšnjih posvetovanj. To isto bo najbrž značilno tudi za konferenco, ki bo, tako je bilo dogovorjeno, zasedala prihodnje leto.

Poudariti to, lahko bi rekli „posebnost“ najnovejših medpartijskih dogovarjanj ni tako nepomembna nadrobnost; ta namreč kaže

na odnose in ponašanja v komunističnem gibanju, ki morajo, da bi bila smotrna in obrnjena v prihodnost, temeljiti na polni enakopravnosti vseh ter biti razbremenjena vodstva enega centra ali pa institucionaliziranih in obvezujočih sestankov.

Trodnevni sestanek v Varšavi je s svojo široko izmenjavo mnenj in potrpežljivo izdelavo dokumentov prvi takšen uradni in delovni sestanek za pripravo konference evropskih komunističnih partij. Do takrat naj bi se podobni sestanki nadaljevali, da bi se demokratične vsestranske in ob spoštovanju gledišč vseh udeležencev razpravljalo o varnosti, sodelovanju in družbenem napredku kontinenta, o poteh ki bi vodile k utrjevanju miru v tem delu sveta in o drugih temah evropskega življenja, v katerem se „pozitivni elementi prepletajo s težavami in negotovostmi.“

Tudi v Varšavi se je, ne glede na takšne ali drugačne razlike, v pogledih posameznih partij pokazalo, da beseda o Evropi neizbežno potegne za seboj tudi misel o položaju v svetu sploh. Namreč, v Evropi pa tudi drugje, spet ob neizogibnih razlikah in intenzivnosti na politične in gospodarske odnose vse bolj vplivajo sile, ki želijo hitro preobrazbo; delavski razred se vse močneje uveljavlja kot nosilec družbenega napredka, socializem je postal proces v svetovnih razsežnostih.

...IN DOMOVINI

BEograd – HEROJ – Ob 30-letnici osvoboditve našega glavnega mesta je bil slavnostni splošni zbor Beograda, ki so se ga udeležili mnogi gostje, med njimi tudi predsednik republike Josip Broz Tito z ženo Jovanko, Edvard Kardelj, Peter Stambolič, Kiro Gligorov, Stane Dolanc, Dragoslav Marković, Džemal Bijedić in drugi. Pred začetkom slavnostnega zbora je predsednik skupščine Beograda Živorad Kovačević izročil predsedniku Titu zlato plaketo mesta Beograda. Po uvodnem govoru na slavnostnem zboru, ki ga je imel Živorad Kovačević, pa je predsednik republike Josip Broz Tito izročil predsedniku mestne skupščine Beograda red narodnega heroja – veliko priznanje s katerim je odlikovano naše glavno mesto.

zmanjšanju dveh velikih oblasti. 30. obletnice ustanovitve maršiških odredov pri IX. korpusu NOVJ in 20. obletnice podpisa Splošne plovbe. Osrednja poudarek tega praznovanja pa je bil množično zborovanje na Tartinu jermem trgu v Piranu, kjer je govoril Jože Smole, član predsedstva CK ZKJ. Ob letošnjem prazniku občine Piran so položili tudi temeljni kamen turističnega naselja Bernardin.

IZVOLITVE – Delegati delavskega sveta združenih podjetij elektrokovinske industrije Ljubljana v katerem sta Iskra in Gorjenje, so na prvi seji izvolili organe upravljanja ter izvršne in poslovne organe ter največje organizacije združenega dela v Sloveniji. Seje sta se udeležili tudi predsednik slovenske skupščine Marjan Breclj in predsednik republike Josip Broz Tito. Predsednik poslovnega odbora generalni direktor združenega podjetja Iskra Vladimir Ljagar, za v. d. predsednika poslovnega odbora generalni direktor Iskre Ivan Atelšek, za namestnika predsednika poslovnega odbora pa generalni direktor Iskre Juh Hujs.

PRAZNIK – Ob prazniku piranske občine so bile številne prireditve, ki so letos potekale v

PRAZNOVANJE – V Crnomlju je bilo praznovanje ob 30-letnici Društva novinarjev Slovenije. Ob tej priložnosti so odprli razstavo partizanskega tiska, odkrili spominsko ploščo na kraju, kjer je bila pred 30. leti prva skupščina društva novinarjev Slovenije, osrednje proslave ob 30-letnici Radia osvobodilna fronta pa so se med drugim udeležili tudi Sergej Kraigher, Marjan Breclj, France Popit, Mitja Ribičič in drugi. Na izrednem običnem zboru Društva novinarjev Slovenije je govoril sekretar centralnega komiteja predsedstva ZKS Franc Setinec, predsednik republike Josip Broz Tito, predsednik republike Mitja Ribičič pa je predsedniku DNS Slavku Bezniku izročil red republike s srebrnim vencem, s katerim je DNS ob jubileju odlikoval predsednik republike.

RAST – Najnovejša raziskava se je pokazala, da so slovenski fantje pri 18. letih kar za 2,1 centimetra višji od svojih vrstnikov izpred tridesetih let. Poprečna višina 18-letnega fanta je bila leta 1939 na primer 173,7 centimetra, leta 1969 pa 175,8 centimetra. Podobno so „pognala“ višino tudi slovenske dekleta: leta 1939 je bila poprečna višina 18-letnice 161,1 centimetra, leta 1969 pa že 163,1 centimetra. To so prvi rezultati iz obsežne raziskave o rasti in razvoju šolske mladine. To raziskavo je financirala raziskovalna skupnost – sklad Borisa Kidriča, v njej pa sodelujejo republiški zavod za zdravstveno varstvo, ekonomska fakulteta in antropološki inštitut. Raziskava bo predvidoma končana čez dve leti.

DOHODKI – Čez nekaj dni bo svet zveze sindikatov Jugoslavije objavil za vso Jugoslavijo enotna načela delitve dohodka in osebnih dohodkov. Ta načela so zajeta v že pripravljenem akcijskem programu. Sindikati predlagajo, naj bodo najvišji za službi omejeni samo na tistih delovnih mestih, TOZD in delovnih skupnostih, ki se ne potrdijo dovolj, da bi določile otipljive in realne kriterije za ocenjevanje delovnega prispevka vsakega posameznika. Sindikat se bo tudi bojeval proti nazorom, da imajo pravico do najvišjega osebnega dohodka (ne pa minimalnega) tudi tisti, ki ne delajo, to je, ki ne izpolnjujejo delovnih nalog.

JUBILEJ – Kolektiv tovarne pohištva „Stol“ v Kamniku je proslavil svojo 70-letnico dela. Centralni delavski svet je imel slovesno sejo, ki so se je udeležili sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, predsednik skupščine Slovenije Marjan Breclj, predsednik republike Josip Broz Tito, predsednik republike Mitja Ribičič in član sveta federacije Franc Leskovšek. Na slavnostni seji je govoril Stane Dolanc, ki je med drugim poudaril, da se delovni ljudje po vsej Jugoslaviji vztrajno prizadevajo za hitro in dosledno izvajanje stališč in sklepov X. kongresa ZKJ.

• Aktualno

30 let slovenske časnikarske organizacije

Slovensko časnikarsko društvo se ni rodilo po naključju. Ustanovili so ga pred tridesetimi leti ljudje, ki so s kleno slovensko pisano besedo pozivali zasluženo ljudstvo k uporabi. To ljudstvo so tudi sproti obveščali o borbah in zmagah naše partizanske vojske ter porazih okupatorja.

Partizanski časnikarji pa so hoteli biti organizirani in so se zaradi tega 5. maja 1944 zbrali v Semiču na prvi novinarski konferenci. Nanjo je prišlo več kot sto partizanskih novinarjev. Takrat so se domenele, da bodo čim prej ustanovili časnikarsko društvo, za predsednika iniciativnega odbora pa so izbrali danes že pokojnega pisatelja Franceta Bevka.

Sklep, ki so ga slovenski partizanski časnikarji sprejeli, so uresničili že 21. oktobra istega leta. Na osvobodjenem ozemlju, v Crnomlju so se zbrali in ustanovili slovensko časnikarsko društvo. Prvi predsednik je bil pisatelj Ivan Potrč, ki je tedaj nosil po slovenskih gozdovih še časnikarsko beležnico.

V soboto, dva dni pred dejanskim datumom tridesete obletnice, smo se slovenski novinarji zbrali v Crnomlju in proslavili jubilej. Novinarji – delegati iz vseh slovenskih novinarskih aktivov smo na jubilejnem običnem zboru svoje organizacije znova potrdili izročilo slovenskih časnikarjev izpred tridesetih let. Veliko priznanje za ustvarjalno tridesetletno delo slovenskega novinarskega društva pa je dal tudi predsednik republike Tito, ki je društvo novinarjev Slovenije odlikoval z redom republike s srebrnim vencem. Tega je na sobotni proslavi izročil Mitja Ribičič, predsednik republike konference SZDL.

Pred tridesetimi leti je na prvi novinarski konferenci Vida Tomšičeva med drugim povedala: „Vsak

novinar mora biti nujen politik, s politično presojo položaja in nalog, s širokim razgledom po svetu in po domačih problemih, v trdni povezanosti z našo osvobodilno borbo kot borec in ne kot najet uradnik.“ To sporočilo, da je slovenski novinar družbenopolitični delavec, velja tudi danes v procesu podružljani politike. Ko je na sobotnem jubilejnem običnem zboru ob 30-letnici ustanovitve slovenskega časnikarskega društva v Crnomlju sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Setinec govoril o liku socialističnega časnikarja je dejal: „V procesu podružljani politike se na ustrezen način podružlja tudi funkcija novinarja in publicista. To nikakor ne krni njegove samostojnosti, temveč jo, nasprotno, krepi, postavlja ji trdno oporo pred različnimi pritiski in poizkusi privatizacije in monopolizacije po skupinah in posameznikih. Samostojnost časnikarja ne izvira iz nekakšne abstraktne svobode, pojmovanje malomeščansko – anarhično ali kako drugače. Časnikarjeva samostojnost je toliko večja, koli-

kor bolj korenini v žitju in bitju naše socialistične samoupravne družbe: če je časnikar vključen v bitje in napore za družbene odnose. Takšna samostojnost ki dopušča tudi tveganje, pogum, iskanje, pa ni zmote, je neločljivo povezana z odgovornostjo. On je – odgovornost in svoboda – sta le dve strani iste ga problema. Prava svoboda, pojmovana v marksističnem smislu, je tista, ki temelji na znanju, dobri poznavanju problemov družbe, človeka in njegovih družbenih problemov in spoznavanju zakonitosti družbenega razvoja. Ustvarjalna uporaba marksizma je tisti zanesljivi kompas, ki pomaga človeku, da diži z odprtimi očmi in deluje z močnim miselnim aparatom. Tak časnikar ne bo izgubil smeri, ne bo zmedel vsak pok, znal bo razločevati bistveno in ne bistveno, ne bo omahoval in v njem ne bo dvomljenja glede smeri in uresničevanja politike slovenskih komunistov in socialistične zveze.“

Lj. Nurić

V spomin Ivanu Živku

Kruto, nenadno ga je iztrgalo iz naših vrst.

Nasmijan, v pogovoru na službeni poti je omahnil v smrt sredi najlepših let moža, dobrega očeta in težko nadomestljivega gospodarstvenika.

V sredo 15. oktobra smo ga pospremili na zadnji poti. Mladost je preživel kot stotine delavskih otrok zasavskih revirjev. Letos 12. junija je slavil petdesetletnico. Očeta je zgubil kot 11-letni deček. Mati je z dvema fantoma le s težavo vezala kraj s krajem, in v dneh pred vojno je obiskoval učiteljske v Ljubljani. Vojna in meja ob Savi sta pretrgala njegovo solanje in Ivan se je znašel pri osnovnem kruhu revirjev – zaposlil se je v rudniku v rojstnem kraju Zagorju.

Pomembna je bila Ivanova odločitev, ko se je maja 1946 včlanil v kolektiv TOBI v Bistrici pri Limbušu. Tu je leto zatem našel osebo srečo, kot mlad, sposoben, vztrajen, poln energije in domiselnosti pa je uspel tudi v vrstah kolektiva. 1950. leta postane s komaj 26 – leti eden najmlajših direktorjev v naši domovini.

Novosti, kot so bile: razvojni oddelek, prototipni, nova organizacija dela, kontrola in drugo so. botrovale strmi poti prvih proizvajalcev emaliranih štedilnikov na trda goriva, električnih štedilnikov, kuhalnikov, hladilnikov in radiatorjev. Ta vzpon je dokazoval, da je mlad in sposoben kolektiv imel sposobnega gospodarstvenika. Še pomembnejša pa je Ivanova pot v Velenju – v Gorenju, kjer je v desetih letih skupaj s sodelavci ustvaril Gorenje takšno, kakršno danes je. Kot direktor prodaje Gorenja je nenehno širil prodajno področje, razvijal prodajno službo, da je bila kos masovni proizvodnji katere je Gorenje s hitrimi koraki osvajalo.

Vse svoje življenje je namenil „beli tehniki“. V svoje delo je vgrajeval prijateljstvo in spoštovanje, bil je nosilec poglobljene samoupravnega spoznavanja s trgovino, ki je plod poštenih delovnih navad.

Z Ivanom smo izgubili izrednega sodelavca, tovarša, velikega prijatelja in čudovitega človeka. Ostaja nam Ivanovo delo, naši skupni uspehi in če je karkoli bilo nedorečene, bo v nadaljevanju njegovih zamisli dorečeno.

S svojim delom, snovanjem in uresničevanjem bo Ivan v vrstah tako današnje kot jutrišnje podobne Gorenja in Velenja.

ZADNJI KILOMETER PREKRIT Z ASFALTOM

V Zavodnjah še ne bodo mirovali – Zdaj pripravljajo razvojni program do leta 1980 – V njem bodo podrobneje obdelali kmečki turizem

„Pri vas raste asfalt na cestah kot gobe po dežju,“ mi je pred nedavnim dejal prijatelj, ki ga je po dolgem času spet zanesla pot v elenje. Moral sem mu priznati, da je kar precej resnice v njegovi divitvi. Še pred nedavnim, ko sem vozil po serpentinah v Zavodnje od Šoštanjem, sem se spraševal – le kdaj bo cesta Šoštanj–Zavodnje v celoti pokrita z asfaltom. Prejšnji mesec sem se spet odpravil v avodnje. Ob tej priliki mojih ugišanj ni bilo treba več vleči na n. Cesta je bila tisto popoldne zaprta, ker so delavci cestnega podjetja iz Celja ravno prekrivali z asfaltom še preostali kilometer akadama.

„Cesto smo začeli graditi pred dvema letoma,“ sta mi kajenje povedala predsednik krajeve skupnosti Zavodnje Franc Zelak in predsednik krajeve organizacije socialistične zveze Svetina. Najprej so asfaltirali dva kilometra, lani štiri in os še zadnji kilometer ceste, zdaj spada med republiške drugega reda. Pri gradnji ste so seveda veliko pomagali dje z udarniškim delom. Pokod so morali z lastnimi sredstvi prestavljati in širiti cesto. di skozi Lajše so jo sami jevali. Pri tem je krajevna ipnost poskrbela za okrog 0 kubičnih metrov materiala. sta, ki je zdaj v celoti asfaltirana in bo prav gotovo privabila več obiskovalcev v to najnjo krajevno skupnost v vski občini, pa ni edina priitev kraja v zadnjih nekaj le. Predsednika sta začela navati: Potem ko so leta 1961 bili elektrike smo si uredili turni dom. Naslednje leto so ovili šolo. Sledilo je stanoje za učitelja in šolsko igri- z bazenom. Do leta 1969 so edili vse vaške ceste, poleg so to leto elektrificirali še Šentvida. V tem letu so ponili tudi vaški vodovod, naenje leto pa so se povezali s tom s telefonom. Lani so rjivi krajanji zgradili še smusko vlečnico, ki lahko pre- na uro 650 smučarjev. Vsi posamezniki, ki so zaposle- dolini pa so se zelo razvese- delavskega avtobusa, saj ima- daj rešen problem vožnje na- in nazaj domov.

Ob tem naštevanju pridobi- krajevne skupnosti pa Franc zelak in Jože Svetina seveda ta pozabila, da so otroci nje- e podružnične šole letos do- brezplačno vse šolske po-

trebščine – od radirke do šolskih plaščev. Tudi pozimi, ko bo mrz, bo v šoli prijetnejše in predvsem topleje kot je bilo prejšnja leta. Ob stenah zdaj namreč stojijo radiatorji, ki bodo odslej prav tako toplo greli učence iz Zavodnej kot njihove vrstnike na centralnih šolah. Še ta mesec bodo uredili šolsko kuhinjo in jedilnico. Ker sta bila moja sogovornika z naštevanjem pri kraju – seveda tudi nista pozabila omeniti, da so letos v okviru akcije „V Zavodnjah se dobimo“ odkrili spominsko ploščo kiparju domačinu Ivanu Napotniku, sem ju vprašal, če so že sprejeli tudi plan za prihodnje.

„Napisanega še nimamo. Imamo pa že idejni plan do leta 1975. Sicer pa tako vsako leto več naredimo kot pa načrtujemo,“ sta dejala. „Sedaj, ko imamo asfaltirano cesto in vse tisto kar sva prej naštela, bomo morali čim večjo pozornost posvetiti izgledu kraja, saj ima zdaj zelo velike možnosti za razvoj turizma. Za tiste, ki so jim pozimi ljubše sani kot pa smuči, nameravamo urediti sankasko progo. Ker prihaja vsako leto veliko mladih na Žlebnikovo domačijo, kjer je padel pesnik Karel Destovnik Kajuh, nameravamo urediti še cesto do Žlebnika; tako da bo prevozna tudi za avtomobile. To nameravamo storiti še do konca letošnjega leta. V prihodnje nameravamo asfaltirati še nadalje štiri kilometre ceste, in to do Kopina, do koder vozi šolski avtobus. Preostali del ceste proti Šentvidu bomo morali na določenih mestih utrditi, ponekod pa tudi razširiti. Že nekaj časa pa razmišljamo tudi o občestni razsvetljavi.“

To je le nekaj načrtov, ki jih želijo v Zavodnjah uresničiti v prihodnje. Podrobno pa bodo vse zapisali v plan krajeve skupnosti, ki ga bodo te dni sprejeli. Njihova velika želja pa je, da bi tudi prihodnje leto pripravili kmečki praznik. Na njihovem območju je namreč vse več kmetov, ki imajo kmetijske šole in se odločajo za preusmeritev. Doslej se je odločilo za preusmeritev že sedem kmetov.

Čeprav so morali šolarji izstopiti iz avtobusa in pot nadaljevati peš, se niso jezili. Saj se bodo odslej vozili do Zavodnej le po lepi črni asfaltni preprogi.

● GABERKE POSTAJAJO VEČJE NASELJE

Ugrezajoča se cesta bo kraj oddaljila

„Naša glavna naloga je, da čimprej končamo gradnjo doma družbenih organizacij,“ so nam dejali predstavniki krajeve skupnosti in družbenopolitičnih organizacij krajeve skupnosti Družmirje–Gaberke, ko smo se pogovarjali o planu njihove krajeve skupnosti do leta 1980.

Temeljni kamen za njihov dom je položil 14. julija letos prvi komandant slovenske partizanske vojske Franc Leskošek Luka. Hkrati so prebivalci ta dan razglasili za svoj krajevni praznik. „Znano je,“ je začel govoriti predsednik krajeve skupnosti Rafko Blatnik, „da leži del naše krajeve skupnosti na lignitu, ki ga rudarji že kopajo. Zato se Družmirje ugreza in mnoge hiše izginjajo pod zemljo. Takšna usoda je doletela tudi dom družbenih organizacij v Družmirju. Ko smo ga izgubili, smo postali še bolj prepričani, da ni mogoče razvijati ustrezne družbene dejavnosti brez primernih prostorov. Zavedali smo se, da moramo dobiti drugega. V okviru naše krajeve skupnosti je ponovno stekla akcija, ki je vzbudila zanimanje in razgibala vse občane naše krajeve skupnosti. Ker se južno območje krajeve skupnosti ruši, so Gaberke razglašene za gradbeno področje. To pomeni, da se bo število prebivalcev v naši krajevni skupnosti v naslednjih letih občutno povečalo. Zato smo sklenili, da v domu zgradimo tudi manjši trgovski lokal ter tako omogočimo krajanom nakup vsakodnevnih potrebščin v kraju samem.“

Predstavniki krajeve skupnosti so se že v začetku gradnje obrnili na posamezna trgovska podjetja v občini pa tudi zunaj nje z željo, da bi prevzela oskrbo v kra-

ju in postala soinvestitor gradnje lokala. Vendar doslej v teh prizadevanjih niso uspeli. Kljub temu so prepričani, da bodo gradnjo izvedli po projektu. „Uspeli bomo zato, ker se je tudi tokrat pokazala velika pripravljenost ljudi, da s prostovoljnimi delom kar se da zmanjšamo stroške gradnje in ker pričakujemo pomoč in potrebno razumevanje širše družbene skupnosti. Takšno razumevanje sta že pokazala rudnik in solidarnostni sklad za stanovanjsko izgradnjo, za kar smo jima še posebej hvaležni,“ je dejal predsednik krajeve skupnosti. Podobno kot Skalčani se tudi Gaberčani soočajo s pro-

Član sveta federacije in prvi komandant slovenske partizanske vojske Franc Leskošek-Luka je 14. julija letos položil temeljni kamen za dom družbenih organizacij na Gaberkah.

V ŠOŠTANJU

PROGRAM KOMUNALNIH DEL DO LETA 1980

Krajevno skupnost Šoštanj ovrstimo med tiste skupnosti v velenjski občini, ki že imajo napisan in sprejet program komunalnih del do leta

1980.

Na seji sveta krajeve skupnosti, ki je bila 3. septembra, so po pregledu sklepov zadnje seje, potrditvi dohodkov in izdatkov

za lani, sprejeli najprej rebelans komunalnih del za letošnje leto. Poudarili so, da so morali sprejeti že sprejeti program komunalnih del v Šoštanju za letošnje leto, ker so dobili le 80 starih milijonov dinarjev (65 milijonov iz sklada za komunalno dejavnost in 15 iz cestnega sklada). Ponovno so poudarili, da se zbere na območju krajeve skupnosti Šoštanj v sklad za mestna zemljišča približno 370 starih milijonov. Od tega pa dobijo nazaj le slabo petino, kar je – kot so poudarili – nesprejemljivo.

Tako popravljeni program komunalnih del za letos med drugim predvideva asfaltiranje naselja heroja Šercerja, Partizanske poti, Vodnikov in Koroske ceste ter vhoda na kopalnišče.

DO KONCA DESETLETJA OGREVANA STANOVANJA

V program komunalnih del za prihodnje leto so vključili ureditev okolice novega kulturnega doma, ki bo predvidoma zgrajen do letošnjega dneva republike, ureditev okolice Kajuhove šole, košarkarskega in rokometnega igrišča, obnovitev stadiona v Širokem, gradnja skladišča za krajevno skupnost ter še vrsto drugih del od rednega vzdrževanja cest in zelenice ter ureditve prometne signalizacije do popravila bazena. V vsakoletni program del do leta 1980 je zajet tudi prispevek za gradnjo toplovođa. Velika želja Šoštanjčanov je, da bi ob koncu tega desetletja vsi imeli v stanovanjih centralno ogrevanje. Za zdaj imajo centralno kurjavo le v elektrarniškem naselju, blokkih

ob Kajuhovi cesti, mizarstvu, v obeh osnovnih šolah ter v vzgojno-varstveni ustanovi. V tem letu pa jo bodo napeljali po vsej verjetnosti še v dom Partizana.

V letu 1976 nameravajo asfaltirati cesto heroja Rozmana, urediti parkirni prostor za tovornjake, asfaltirati cesto Talcev od graščine do Lokovice, obnoviti cesto na Pusti grad kot tudi zaščititi Pusti grad pred nadaljnjim razpadanjem. V naslednjem letu bodo obnovili naslednje ceste: Kajuhovo od mostu do železniškega prehoda, Lole Ribarja vključno z razširitvijo mostu za pešce pri termoelektrarni, Grajsko in Slandrovo pot in cesto v Metlečah. Leta 1977 naj bi zgradili manjše drsališče in kotalkališče, leto za tem avtobusno postajo, leta 1980 pa še kegljišče.

Šoštanj danes

● PREDLOG ZA ZBIRANJE SREDSTEV ZA GRADNJO

DIJAŠKI DOM V VELENJU JE PRAVA NUJNOST

Letos se šola v Rudarskem šolskem centru že dva tisoč mladih ljudi. Zanimivo je, da je manj kot polovica teh iz velenjske občine. Struktura učencev je zelo pisana. So kar iz 86 občin iz vse Jugoslavije.

Ogromna večina teh je iz delavskih in kmečkih družin. V klasični dom internatskega tipa so lahko sprejeli le 230 učencev, 216 pa so jih zasilno namestili. Ti imajo sicer ležišča, toda nikakršnih drugih prostorov za učenje. V dom niso mogli sprejeti več kot trideset učencev, ki pa so jih pozneje le stisnili k ostalim in jim tako omogočili šolanje v Velenju.

Potrebe po bivalnih prostorih za učence in dijake v Rudarskem šolskem centru se nenehno stopnjujejo, ker je število vpisanih vsako leto višje. Uprava Rudarskega šolskega centra se zaveda, da je treba problem čimprej rešiti. Zato je že pred letom poslala Izvršnemu odboru republiške izobraževalne skupnosti prošnjo za udeležbo pri financiranju izgradnje dija-

škega doma v Velenju. Res je, da tudi mladina Velenja nima svojih prostorov. Zato bi novi dijaški dom bil tudi telesno-vzgojno, kulturno in rekreacijsko središče mladih. Projekt za izdelavo novega doma imajo. Ta bi lahko sprejel več kot petsto mladih ljudi.

Že dalje poteka v dnevnem časopisu razprava o potrebi po izgradnji dijaških domov ne samo v Velenju, ampak po vsej Sloveniji. Seveda je osrednje vprašanje financiranje njihove izgradnje.

V Velenju so izoblikovali predlog, ki je zanimiv in sprejemljiv. Viške sredstev, ki bi jih nabrali pri raznih interesnih skupnostih v republiki, naj bi dali za izgradnjo dijaških domov. Predlog je umesten, kajti v bistvu gre za to, da bi lahko uresničili obširen vzgojni program v dijaških domovih. Vemo, da smo to področje dela z mladimi doslej zaradi neurejenih razmer zanemarjali. Ali lahko upamo na dokončno rešitev?

V. Š.

RAZVOJ ŠOLSTVA V ŠKALAH

Na slovesnosti ob otvoritvi novega šolskega igrišča pri škalski šoli, je voditeljica te podružnične šole Pavla Lipnik seznanila vse navzoče tudi s kratkim razvojem šolstva v tem kraju. Ker menimo, da tega razvoja mnogi občani, še zlasti pa mladi ne poznajo, njen opis v celoti objavljamo.

V Škalah je že delovala leta 1807 „nedeljska šola“. V bližnji okolici so obstajale takšne šole le še v Šoštanju, Mozirju, Žalcu, Vitanju in Slovenj Gradcu. Drugih šol takrat pri nas še ni bilo. Š to šolo je bila dana osnova za razvoj šolstva v Škalah.

Ko je leta 1880 prišel v Škale učitelj Jožef Begunt, je šola postala redna. Učitelj je vodil šolo s pomočjo dveh katehetov, obiskovalo pa jo je 40 do 50 otrok z območja Škal, Hraštovca, Stare vasi, Pesja, Prelog, Kavč, Podgorja in Zabrda.

Patronat nad šolo je prevzela gornjegrajska gospoda, ki je prispevala tretjino stroškov za gradnjo prvega šolskega poslopja, ostali dve tretjini pa so prispevali Škalčani.

Leta 1891 je bilo krajevno šolskemu svetu v Škalah ukazano, da začne graditi drugo šolsko stavbo in da uredi prostor za telovadbo ter preskrbi za to potrebne pripomočke.

Avgusta 1892 so položili temeljni kamen, 30. avgusta naslednje leto pa se je v njej že začel pouk.

11. oktobra 1894 so imenovali za kateheta v Škalah pesnika Antona Aškerc, ki je služboval v tem kraju do 3. maja 1898. Leta 1906 je bila trirazredna šola razširjena na štirirazredno, leta 1918 pa je bil pouk prilagojen razmeram v „ujednjeni“ Jugoslaviji.

Ko so leta 1941 našo deželo zasedli Nemci, so že 5. maja tega leta organizirali pouk za dečke od 10 do 14. leta. Nemški učitelj je zapisal v našo kroniko, da je bila lepa spodnještarska — stara nemška dežela, spet priključena Nemčiji. Od 71 vpisanih dečkov je znal nemško le eden, ostali pa niti besede. Pouk, da je težak, ker otroci ne ubogajo, ne poslušajo in ne pozdravljajo. Mi pa vemo, da sta bila neposlušnost in nespoštovanje le oblika protesta proti potujčevanju.

Devetindvajset Škalčanov je padlo med NOV kot talci ali pa so umrli v taboriščih, kdo ve kako; tudi zato, da so škalski otroci leta 1945 lahko spet vstopili v slovensko šolo.

Toda težkih preizkušenj še ni bilo konec. Dve leti po osvoboditvi je na predlog okrajnega odbora Mozirje ministrstvo za prosveto SRS izdalo ukaz o ukinitvi šole v Škalah, z obrazložitvijo, da se bo šola zaradi rudarjenja porušila. Škalčani niso mogli verjeti, da bi po več kot

140. letih organizirane šole v kraju ostali brez nje. Ukaza ministrstva niso upoštevali, ampak so imenovali gradbeni odbor za gradnjo šole, pouk pa prestavili v Vaznerjevo hišo. Leta 1949 so pouk v Škalah ukinili in otroci so morali v šolo v Plešivec, Cirkovce, Pesje in Velenje. Ker Škalčani niso dobili odobrenih

sredstev za gradnjo šole, so sklenili, da bodo na mestu, kjer je zdaj šola, sezidali novo šolsko poslopje. Tam so namreč že prej pričeli graditi zadružni dom. Z velikimi prispevki in udarniškim delom so do zime 1952 spravili šolo pod streho. Nato so zahtevali od rudnika lignita Velenje naj jim pomaga

pri nadaljnji gradnji, ker so se zaradi kopanja premoga porušila prejšnja šolska poslopja. Po enoletnih pogajanjih je investitorstvo prevzel mestni odbor občine Velenje. Skupaj s prostovoljnimi delom Škalčanov so do jeseni 1954 usposobili dva razreda za pouk. Neurejene šolske razmere pa so pustile porazne posledice. Ko so se otroci vrnili leta 1954 v redno organizirano šolo, je kar 30 odstotkov otrok moralo ponavljati razred.

Leta 1959 so uredili fasado šole, otroci pa so zravnavali velike kupe zemlje, ki so ostali še od gradnje. Tako je bil zasilno omogočen pouk telesne vzgoje. Stanje v šoli se je počasi urejevalo z vztrajnim prizadevanjem učiteljev in Škalčanov.

Vsako klop, pomembnejši učni pripomoček, vodovod, centralno kurjavo so si morali izprostiti. Veliko pa jim je pri nabavi vsega tega pomagalo trgovsko in proizvodno podjetje ERA Velenje, ki je prevzelo patronat nad šolo.

Takole so škalski šolarji čakali na otvoritev igrišča.

● ZANIMIVOSTI Z VELENJSKEGA GRADU

Letos že desettisoči obiskovalec

Velenjski grad, ki se kot samotni čuvar na mrtvi straži vzdiguje nad naseljem, čegar ime je v zadnjem času postalo simbol sodobnega industrijskega mesta, novega življenjskega utripa — tako je namreč zapisano v brošuri „Velenjski grad“, ki je izšla letos, v zbirki vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, iz leta v leto privlači vse več obiskovalcev. Kot nam je povedal vodja muzejske zbirke na gradu magister Jurij Jug pričakujejo, da se bo že letos vpisal v evidenčno knjigo desettisoči obiskovalec. To bi pomenilo, da obišče velenjski grad na leto vsak drugi Velenčan. Žal, pa ta podatek ni niti približen odraz stvarnosti, kajti glavni obiskovalci muzejske zbirke so izletniki, v glavnem šolarji, ki prihajajo iz drugih krajev.

Muzejsko zbirko na gradu sestavljajo trije oddelki. Jedro sedanjega muzeja tvori stalna razstava premogarstva, ki je bila postavljena v obdobju 1965 do 1966. Oktobra 1967 so odprli oddelk delavskega gibanja in narodno-osvobodilne borbe. V naslednjih letih so v sodelovanje s Prirodoslovnim muzejem Slovenije pripravljali stalno razstavo mastodont in jo uspešno uresničili leta 1970. Svojo sedanjo podobo pa je muzej dobil z otvoritvijo črnske umetnosti oktobra lani.

Na gradu je bilo leta 1965 le 794 muzealij, konec lanskega leta pa je to število naraslo že na 3.175. Število zbranih muzealij, listin in fotografij je skoraj trikrat večje od števila razstavljenih. Tako je zdaj razstavljenih le 1.220 raznih eksponatov.

„To je povsem razumljivo,“ je dejal magister Jurij Jug. „Pot od novopridobljenega materiala do razstavljenih muzealij, fotografij, listin in drugega materiala je zelo dolga in zahtevna. Predpogoj je ustrezna kadrovska zasedba in notranja delitev dela. Konzerviranje muzealij še ni opravljeno. Izjema je le material mastodont, ki je v celoti prepariran in

konzerviran. Zelo ogrožena je tudi celotna zbirka črnske umetnosti, ker ni preparirana. To zahtevno in drago delo — restavracija ene maske stane 2.000 dinarjev — bodo predvidoma opravili letos pozimi in prihodnjo pomlad.

Poleg tega nameravajo v prihodnjem letu čim večjo pozornost posvetiti zbiranju raznih kulturno-umetniških predmetov, ki tako ali drugače odhaja-

Plastiki Sv. Jurij — Sv. Florjan.

● KLEPET MED KNJIGAMI

Dobra knjiga človeka sprosti

Velenjska knjižnica je dokaj bogata, saj je v njej preko 14000 knjig. Tu lahko vsak dan srečamo ljudi, ki jim knjige nekaj pomenijo. Starejši posegajo bolj po strokovni literaturi, mladi pa največ berejo leposlovna dela. Tudi najmlajši najdejo dovolj zabave, saj pravljic in slikanic ne manjka. Skratka, poskrbljeno je za vse. Tudi sama večkrat zaidem knjižnico in vsakokrat me sprejme prijazna knjižničarka Zdenka Strniša. Kar precej dela ima. Nekateri jo vprašajo tudi za nasvet, saj med tolikimi knjigami se je kar težko odločiti. No, tokrat nisem prišla po knjigo, ampak me je zanimalo predvsem Zdenkino delo.

— Vam je všeč to delo?

Delo mi je zelo všeč. Težko ni, je pa po svoje zanimivo. Ob takem delu ti čas kar hitro mine.

— Kdo pa največ bere?

Bralcev je okoli 4000. Seveda niso vsi iz Velenja. Precej jih je iz okolice, tudi Pake, Mislinje in Šoštanja. V knjižnici največkrat prihajajo mladi. Predvsem med šolskim letom, ko potrebujejo knjige za obvezno branje. Zdaj, med počitnicami, jih je manj.

— Ljudje pravijo, da je knjiga ogledalo človeka. Vendar pa se vsak ne zaveda tega in pusti na njej posledice svoje malomarnosti. Se to pogosto dogaja?

Lahko rečem, da nekateri zelo pazijo na knjige. Seveda pa najdejo tudi take, ki vrnejo poškodovane. Zato je vedno dovolj dela z lepljenjem in ovijanjem teh knjig.

— Zadnje čase opažamo, da postajajo knjige v knjižnicah zaradi svoje cene vedno manj dostopne širšemu krogu ljudi. Kaj mislite o tem?

Res je, da si vsakdo ne more privoščiti tisto knjigo, ki jo rad imel doma na polici. Zato pa prihajajo v knjižnico. Sposojevalnine so nizke, še posebej za otroško literaturo, kajti otrokom so knjige najbolj potrebne.

— Če človek vsak dan preživi med tolikimi knjigami, mora najbrž imeti rad?

Rada berem. Vendar pa imam zdaj, ko je hčerka začela hoditi v šolo, manj časa. Seveda se pa ta za dobro knjigo vedno najde.

Nekdo lahko prebere na stotine knjig, pa vendar im med njimi eno, ki se mu je posebej priljubila. Mogoče so vseč samo dela enega pisatelja. Seveda me je zanimalo, kateri pisatelj je Zdenki najbolj všeč. Stopila je do police in vrnila z debelo knjigo V vrtincu. Najraje imam tole pisateljico — Margaret Mitchell. Še posebej pa mi je všeč ta knjiga.

Tudi Zdenkina hčerka Mojca rada prebira knjige. Siroko nasmejala in povedala: „Pravljice imam rada.“

Preden sva se poslovili, sem Zdenko še vprašala, kaj ji knjige pomenijo.

Dobra knjiga te lahko sprosti, bereš lahko tudi za kratek čas. Najpomembnejše pa je to, da se iz knjig lahko nauči marsikaj o življenju. Res, kdor bere knjige, je za nekaj bogatejši. Dokopljemo lahko do novih spoznanj in izkušenj, ki so potrebna v vsakdanjem življenju.

Poslovila sem se od prijazne Zdenke Strniše, s polic pa so mi vabile knjige.

MELITA VOGLJIC

● **POMENEK S PREDSEDNIKOM PETROM PLANINŠCEM, DIPLOMIRANIM INŽENIRJEM, O DOSEDANJEM DELU IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE SLOVENJ GRADEC:**

TRDNA VEZ Z BAZO

Šest mesecev je verjetno še prekratko obdobje za podrobnejšo oceno o uveljavitvi in delu novega izvršnega organa naših občinskih skupščin, izvršnega sveta občine. Kljub temu pa smo v pomenku s predsednikom Izvršnega sveta Skupščine občine Slovenj Gradec, Petrom Planinšcem, diplomiranim inženirjem, skušali izvedeti prvo oceno dosedanjega dela ter novega izvršnega organa občinskih skupščin.

Izvršni svet Skupščine občine Slovenj Gradec je ob konstituiranju sprejel tudi že kratkoročni program svojega dela. Pri oblikovanju delovne usmeritve so dali poseben poudarek zlasti še gospodarskim vprašanjem, dogovorili pa so se tudi, da bodo sproti spremljali vsa druga dogajanja v Mislinjski dolini.

zdrženega dela, torej z gospodarstvom in drugimi dejavniki. Potrebo, da se kar najtesneje povežejo z bazo, so upoštevali že pri sestavi Izvršnega sveta. V Izvršnem svetu Skupščine občine Slovenj Gradec je 6 članov, več kot polovico, iz temeljnih organizacij zdrženega dela. Na ta način je ustvarjena neposredna povezanost z go-

spodarstvom in drugimi dejavniki v občini.

Izkušnje, sposobnost in znanje pridejo tako mnogo bolj neposredno do izraza. Problemi, o katerih razpravljajo na sejah Izvršnega sveta, so vsestransko preučeni, gradivo in predlogi sklepov pa takšni, da se potem delegatom občinske skupščine resnično ni težko odločiti zanje.

Vpliv baze na oblikovanje gradiva in sklepov, ob upoštevanju celovitosti nalog, s katerimi se sooča Izvršni svet, pa so dosegli tudi z ustanovitvijo več odborov pri Izvršnem svetu Skupščine občine Slovenj Gradec, v katerih so prav tako v večini člani iz temeljnih organizacij zdrženega dela in drugih služb izven občinske uprave oziroma občinske skupščine.

● **NA SEJI KOMITEJA OBČINSKE KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENJ GRADEC SO SPREGOVORILI O PROBLEMATIKI OBVEŠČANJA V MISLINJSKI DOLINI**

Delovne skupine – osnova za vsestransko obveščanje

Komite Občinske konference Zveze komunistov Slovenj Gradec je nedavno tega razpravljal o problematiki obveščanja delovnih ljudi v temeljnih organizacijah zdrženega dela in krajevnih skupnostih. Med razpravo je bilo še posebej naglašeno, da spada vprašanje obveščnosti delovnih ljudi v temeljnih organizacijah zdrženega dela, v organizacijah zdrženega dela in v krajevnih skupnostih med tista pomembna vprašanja, ki morajo biti predmet stalne kritične obravnave in prizadevanj za izpopolnitev.

Dobra obveščnost je namreč eden od temeljnih pogojev za uveljavljanje samoupravnih odnosov, zapisanih v novi ustavi, ter dokumentov Zveze komunistov. Ker s sedanjo stopnjo obveščnosti delovnih ljudi v Mislinjski dolini niso zadovoljni, je Komite Občinske konference Zveze komunistov Slovenj Gradec zadolžil vse osnovne organizacije Zveze komunistov, da še v letošnjem letu temeljito ocenijo obveščnost delovnih ljudi in občanov, pri čemer morajo izhajati iz potreb ustavnega samoupravnega organiziranja delovnih ljudi, sprejeti pa morajo konkretne sklepe in ukrepe za izpopolnitev sistema obveščanja.

V Mislinjski dolini ugotavljajo, da se je v zadnjih letih razširil obseg pisemnih obvestil, ki jih dobijo delovni ljudje v temeljnih organizacijah zdrženega dela in v organizacijah zdrženega dela, prav tako tudi vsebina. Vendar takšna obveščnost ne more povsem zadovoljiti zahteve po sprotne in celovitem obveščanju delovnih ljudi, niti ne zahteva po ustvarjalni vlogi obveščanja in pretoku stališč, mnenj in predlogov od delovnih ljudi do samoupravnih organov in vodstev organizacij zdrženega dela. Zato je treba nameniti večjo pozornost kot doslej prav osebnemu obveščanju in živi be-

sedi na zborih delavcev in občanov.

Delegati morajo biti povezani z delovnimi ljudmi in občani, da bi lahko uspešno uresničevali svoje delegatske dolžnosti. Ob tam pa je Komite Občinske konference Zveze komunistov Slovenj Gradec ugotovil, da v Mislinjski dolini v večini temeljnih organizacij zdrženega dela in organizacij zdrženega dela delovni ljudje in njihovi delegati niso primerno organizirani in medsebojno povezani. Zato se kaj lahko zgodi, da bodo delegati v skupščinah in samoupravnih organih zagovarjali druge interese, kot pa so resnični interesi delovnih ljudi. Zato bo treba, upoštevaje tehnološko organizacijsko zaokroženost obratov znotraj posameznih temeljnih organizacij oblikovati delovne skupine in nanje vezati delegate za samoupravne organe in skupščine. Te delovne skupine pa predstavljajo tudi osnovo za vsestransko učinkovito obveščanje delovnih ljudi.

Komite Občinske konference Zveze komunistov Slovenj Gradec je med razpravo o problematiki obveščanja v Mislinjski dolini poudaril, da je treba za boljše obveščnost občanov in delovnih ljudi še naprej razvijati in krepiti lokalno radijsko postajo. Organizacije zdrženega dela

in krajevne skupnosti naj bi v prihodnje še bolj kot doslej uporabljale lokalno radijsko postajo kot sredstvo obveščanja delovnih ljudi in občanov. Da pa bi lahko lokalna radijska postaja opravljala pomembno poslanstvo, morajo člani Zveze komunistov v Občinski konferenci Socialistične zveze Slovenj Gradec in v njenem izvršnem odboru, čimprej začeti z akcijo za oceno kadrovske zasedbe in programa lokalne radijske postaje. Prizadevati pa si je tudi treba za trajno sistemsko rešitev gmotnega položaja lokalne radijske postaje Slovenj Gradec.

● V Mislinjski dolini v prihodnje 8 krajevnih skupnosti?

V občini Slovenj Gradec je do nedavnega delovalo 5 krajevnih skupnosti, in sicer Mislinja, Pameče, Podgorje, Slovenj Gradec in Smartno pri Slovenj Gradcu.

Med zadnjo javno razpravo o novi organiziranosti krajevne samouprave so se za ustanovitev novih krajevnih skupnosti odločili v Dolici, Starem trgu in na Selah. V nekaterih drugih večjih krajih Mislinjske doline so sklenili, da bodo tudi v prihodnje samoupravno organizirani in povezani tako, kot so bili doslej.

Tako kaže, da bo v Mislinjski dolini v prihodnje delovalo 8 krajevnih skupnosti, oziroma tri več, kot doslej.

● Razprava o statutih krajevnih skupnosti v KO SZDL

V prihodnjih dneh se bodo začeli v Mislinjski dolini sestanki vodstev krajevnih organizacij Socialistične zveze, na katerih bodo obravnavali predloge novih statutih krajevnih skupnosti ter priprave novih vodstev krajevnih skupnosti. Spregovorili pa bodo še o nalogah krajevnih organizacij Socialistične zveze pri volitvah delegatov v samoupravne interesne skupnosti.

● Delegati za VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije

Na predkongresnih konferencah Občinskih svetov Zveze sindikatov v občinah Dravograd, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec so izvolili tudi delegate za bližnji VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki bo 7. in

8. novembra v Celju. Delegati so:

Dravograd: Milan Lauko iz Gradbenega podjetja Dravograd;

Ravne na Koroškem: Tone Polanc iz Zelezarne Ravne na Koroškem, Stanko Bezjak iz Rudnikov svinca in topilnice Mežica, Bogomir Gabrovec iz temeljne organizacije zdrženega dela Gradis Ravne na Koroškem ter Jurij Srnko, ki ga je izbrala konferenca delavcev vzgoje in izobraževanja;

Slovenj Gradec: Oto Skobir iz temeljne organizacije zdrženega dela Gozdarstvo Mislinja in dr. Nado Vodopija iz Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Na predkongresnih konferencah pa so volili še delegate za VII. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Izvoljeni so bili:

Dravograd: Anton Tomaž iz Industrijskega gradbenega montažnega podjetja Monter Dravograd,

Ravne na Koroškem: Ciril Vidrih iz Rudnikov svinca in topilnice Mežica ter Tone Polanc iz Zelezarne Ravne na Koroškem,

Slovenj Gradec: Jurij Sumečnik iz Gozdarstva in lesne industrije Slovenj Gradec.

PO KOROŠKI

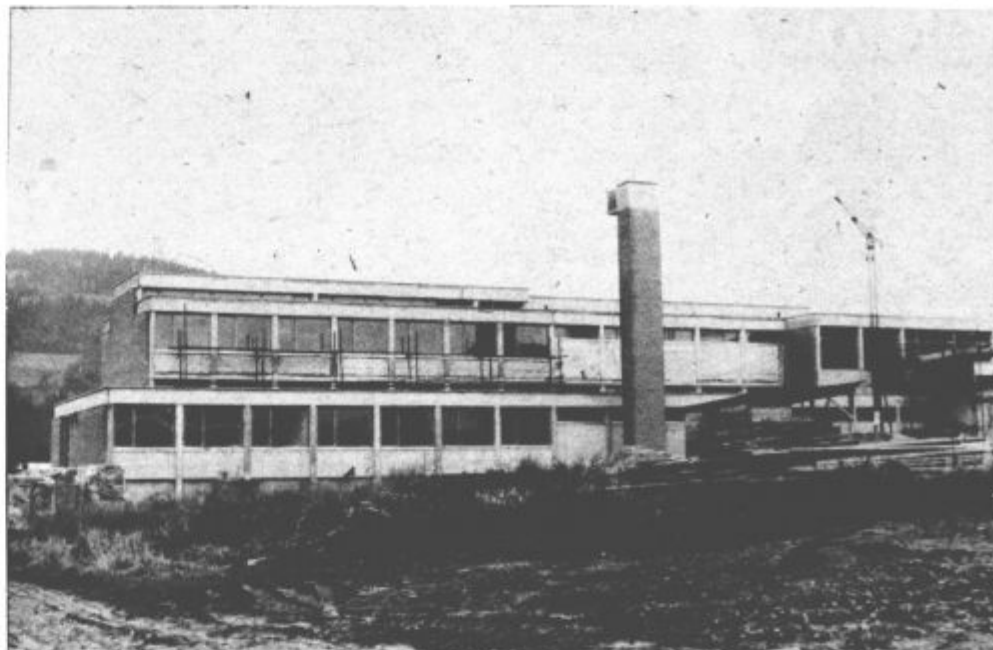
● Pred sindikalnimi kongresi

Tudi v občinah Slovenj Gradec, Dravograd in Ravne na Koroškem potekajo nadvse živahne priprave na bližnja delovna dogovora slovenskih in jugoslovanskih sindikatov. Člani Zveze sindikatov iz Dravske, Mežiške in Mislinjske doline so med dosedanjimi razpravami že izrekli svoj „da“ tudi za statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov v Socialistični republiki Sloveniji ter sprejeli osnutke sklepov VIII. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in poročila republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za VIII. kongres.

V občini Dravograd so člani osnovnih organizacij sindikata v pripravah na VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije in na VII. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije opozorili na številne naloge, s katerimi se bo morala v prihodnje spoprijeti Zveza sindikatov v tej koroški občini. Zavzeli so se za večje usklajevanje dela med sindikalnimi organizacijami znotraj posameznih organizacij zdrženega dela. Sicer pa bi morali v vseh temeljnih organizacijah zdrženega dela čimprej izoblikovati programe stanovanjske izgradnje, da bi zaposleni končno vedeli, kdaj lahko pričakujejo rešitev najbolj perečih stanovanjskih vprašanj. V Dravogradu so se nadalje zavzeli še za oživitve dela organov samoupravnega delavskega nadzora in za tesnejše sodelovanje teh organov z osnovnimi organizacijami sindikata. Omeniti velja še, da so se na predkongresni konferenci dravogradskega sindikata zavzeli za brezplačno šolanje osnovno šolskih otrok, za kar naj bi čimprej pripravili podroben akcijski program.

Za dvig proizvodnje in produktivnosti dela, zlasti še za večje izkoriščanje že obstoječih proizvodnih zmogljivosti, so se zavzeli med dosedanjimi pripravami na VIII. kongres zveze sindikatov v občini Ravne na Koroškem, sicer pa so menili, da so dokumenti za bližnji slovenski sindikalni kongres še zmeraj preveč načelni, torej manjka večja konkretnost. V Slovenj Gradcu, kjer imajo še zmeraj veliko težav zaradi nerešenih stanovanjskih vprašanj delavcev, vzdrževanju obstoječega stanovanjskega fonda pa so namenili doslej precejšnjo pozornost, pa so podprli predlog za zvišanje stanovanjskega prispevka iz osebnih dohodkov na 9 %.

Nasploh pa prevladuje prepričanje, da so osnutki sklepov za VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije dobra osnova za to, da vse osnovne organizacije sindikata ter vsi organi Zveze sindikatov v občinah izoblikujejo konkretne akcijske programe, v katerih bodo zapisali vse tiste naloge in vprašanja, na katere opozarjajo delovni ljudje tudi v Mislinjski, Dravski in Mežiški dolini.

Slovenj Gradcu se že v kratkem obeta novo šolsko poslopje. Za novimi prostori osnovne šole v Smartnem ter posebne osnovne šole v Slovenj Gradcu in pa vzgojno varstvenih ustanov na Legnu in v Podgorju je pred graditvijo novo šolsko poslopje za Ekonomski šolski center Slovenj Gradec.

Inž. Peter Planinšec

Pot, ki jo je zastavil Izvršni svet Skupščine občine Slovenj Gradec na začetku svojega dela, se je pokazala kot primerna. Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Slovenj Gradec so na dosedanjih sejah sprejeli vse predložene analize in drugo gradivo, prav tako pa tudi osnutke sklepov, ki jih je predlagal Izvršni svet. Kljub temu, da je bilo gradivo za seje v razpravi v delegacijah temeljnih organizacij zdrženega dela in krajevnih skupnosti, nanj ni bilo pripomb.

Na štirih dosedanjih sejah (zadnja, peta seja Izvršnega sveta Skupščine občine Slovenj Gradec je bila ta torek, 22. oktobra) je Izvršni svet preučeval gospodarsko problematiko v Mislinjski dolini, procese sodelovanja in povezovanja v občini, ocenil pa je še stanje in probleme na negospodarskem področju v občini.

V pomenku s predsednikom Petrom Planinšcem nas je še posebej zanimala vez med Izvršnim svetom ter temeljnimi organizacijami

Industrija delovnih zaščitnih sredstev „Prevent“ iz Slovenj Gradca gradi v novi coni lahke industrije v Slovenj Gradcu nove proizvodne prostore za slovenjgraški obrat. Naložba bo pomembno vplivala na nadaljnji razvoj te slovenjgraške organizacije zdrženega dela.

NAŠ ROMAN

6

„Oh, seveda! Vstopite, prosim. Danes imam toliko dela, da že ne vem več, kje se me drži glava.“

Odpejla je Yuki po tesnem hodniku v dnevno sobo. Gospa Brownsword jo je posadila na stol ob veliki mizi, sama pa sedla nasproti. Herbert se je stegnil po zofi in si počasi z glavnikom urejal dolge lase.

„Vaše ime...“

„Yuki Okano.“

„Prav, Yuki, položaj je takšen. Kot lahko vidite sta v družini, poleg mene, še moj mož in sin. Hiša je velika, zato nujno potrebujem pomoč. Moj mož je upokojeni oficir in odkar smo se vrnil iz Indije, se nam stvari niso obračale preveč rožnato. Imeli boste sobo, hrano

ponosno, ko je vlekel iz žepa „Evening News“, ne da bi prej slekkel plašč in ga obesil na obešalnik. Nato je strumno odkorakal v dnevno sobo, kot bi igrala vojaška godba in sedel v udoben naslanjač.

„Zdravo, oče,“ je zaklical Herbert.

„Zdravo, fant.“ Nato pa zaradi sinove prisotnosti ves zaskrbljen dvignil glavo iznad časopisa in vprašal: „Kako pa to, da nisi v službi?“

„Zato, ker je sobota.“

„Ah, seveda.“ Odložil je časopis in z nejevoljo stmel v sina, stegnjenega po zofi. „Mislim, da sem ti že rekel, da moraš zaradi las k brivcu.“

„Ne bom šel, oče. Ti sploh ne razumeš tega – jaz sodim v drugo generacijo. To je del moje osebnosti.“

„Ampak je umazano. Da se mi danes popoldne spraviš k brivcu in storiš, kar sem ti rekel.“

RONALD KIRKBRIDE

JUKI OKANO

in dva funta tedensko. Pričakujem, da boste pospravljali stanovanje, servirali hrano in mi pomagali v kuhinji. Nedeljske popoldneve boste imeli proste, toda moram jasno povedati, da nikakor ne morem dovoliti sestanjanja s prijatelji v stanovanju, lahko pa izven njega. Imate priporočila?“

„Nisem bila nikoli pomočnica,“ je Yuki hitro pojasnila. „V Anglijo sem prišla...“

„Nič zato, saj jih ne potrebujem.“ Pogledala je Yuki in kot bi se šele ta trenutek zavedala, da je oblečena v kimono, se je začudila: „Za božjo voljo, dekle, mar nimate nobenega drugega krščanskega oblačila?“

„V kovčku imam krilo in bluzo,“ jo je pomirila Yuki. „Prav. V ponedeljek bova odšli k Pontingsu in bova videli, kaj se da storiti. Plačala vam bom za dva tedna naprej in prepričana sem, da boste za ta denar našli primerno domačo obleko. Sedaj pridite, da vam razkažem stanovanje.“

Brownswordova jo je vodila iz ene sobe v drugo, v vseh je bilo temno, hrastovo pohištvo – ogromne omare, vitrine, dvojne zakonske postelje, veliko število polic, ki so bile vse izredno čisto zložene. V vseh sobah pa je lebdela kislast duh po kuhanem zelju in ovčini, celo v sinovi sobi, ki je bila tako razmetana, kot bi v njej bataljon vojakov vadil začetne vojaške veščine.

V vsem stanovanju je bila le ena kopalnica, v zgornjem nadstropju. Yuki kaj podobnega še nikoli ni videla. Plinski kotel je zavzemal skoraj tri četrtine prostora in v njej je bilo komaj mesta za majceno kad, v katero je menila Yuki, niti sama ne bi mogla sedeti. Nasprotje pa je bila ogromna klet, v kateri je bilo dovolj prostora za starinsko peč, kup premoga, veliko mizo in celo armado podgan, katerih se je Yuki resnično prestrašila.

Vhodna vrata so tresčila in vstopil je Hamilton Brownsword. Bil je okrog meter devetdeset visok. Pod dežnim plaščem je imel rjavkasto srajco, pod katero je bilo videti močno poprje. Rdečemu obrazu so dolgi, temni brki dajali izredno pomemben videz. Čeprav je rahlo šepal in ne preveč gotov na nogah, ker je prihajal naravnost iz vojaškega kluba, se je držal dostojanstveno in

„Ne, oče. Prekoračil sem dvajseto leto in bom takšen, kot me je volja. Samo zato, ker postajaš star...“

Hamilton Brownsword je vrget na tla časopis, vstal in se ves tresel od jeze. „Zdaj pa me poslušaj, ti, razvajenček. Ne bom trpel tvojih ugovorov, si razumeš? Zaradi tvojega šolanja sem ostal v vojski, bil ranjen v Impahalu, streljan v Malaji, zamini-ran v Cassinu...“

„Oh, daj, no, nehaj, oče.“ „Kaj pa je to? Ti se mi upaš ugovarjati?“ Herbert se ni premaknil, le smehljaje ga je opazoval. „Naučil te bom nekaj stvari!“ je kričal, a nenadoma utihnil, ko je na vratih kuhinje zagledal ženo. „Hamilton! Prosim, ne smeš govoriti tako s Herbertom, ko je tu služkinja!“

„Služkinja! V tem gospodinjstvu ni bilo služkinje, od kar smo zapustili Kuala Lumpur! Mar si ob pamet, Ruth?“

Plešivski fantje so šrangali

Zadnjo soboto je bilo pri Gorčani na Plešivcu zelo veselo. Imeli so ohcet in ženi so hčerko Slavico. Ker pa je po njo prišel ženin Drago Iršič iz Skomarja na Pohorju, so mu plešivski fantje postavili šrang. „Če jo bo hotel imeti bo moral zanjo plačati...“ so menili fantje na Plešivcu. In tako je tudi bilo. Postavili so mu šrang, in predno je mlada ženina nevesto Slavico lahko odpeljal pred matičarja, je moral seči globoko v žep...

Plešivski fantje so hoteli za mlado dekle visoko „odkupnino“ in ženin je moral le odpreti denarnico ter odšteti denar, da je lahko nevesto odpeljal.

In takšno „barantanje“ je zabeležil tudi naš objektiv.

F. Jurač

Modna krentorka Staša Gorenšek.

Jesenske modne novosti

Nova jesenska moda se nam je predstavila kot zelo praktična, lepa, razgibana in nadvse udobna. Docela se bomo navadile na mehka dolga krila, ki jih bomo še najbolj vesele v hladnejših dneh, ko nas bodo tudi prijetno grela. Prav radi bomo oblekle tudi daljše hlačno krilo, saj bomo v njem zelo moderne. Jesenska krila bodo ukrojena v širokih, ohlapnih krojih in sešita iz mehkih toplih materialov v lepih jesenskih rumenkasto rjavih tonih.

Krila bodo lepo dopolnjena z dolgimi jopiči, ki pokrivalo boke. Jopci so ukrojeni ohlapno, skoraj vedno pa imajo poudarjen pas. Navadno so nad prsmi rezani in nabrani, ramena so široka in rokavi napihnjani, v zapestju stisnjeni. Spet

bodo zelo priljubljeni raglan rokavi.

In kot vedno bodo pravi modni pečat dali oblačilom modni dodatki, ki so zelo raznovrstni: izbiramo lahko med pokrivali, šali, rutami in pasovi.

FELJTON

5

Začela se je 31. maja 1916 ob 14.28...

Zato so novico takoj poslali admiraliteti, ta pa je obvestila admirala Jellicoea v Scapa Flowu.

V veliki pomorski bazi je zavladala mrzlična aktivnost. Ladjice, ki so se že odpravljale na morje, so se bolj pohitele s pripravami. Kmalu je bilo vse nared in veliko ladjev je izplulo.

Hkrati je izplul iz pristanišča tudi tisti del Velike flote, ki so ga bili poprej poslali na jug, da bi branil obalna mesta pred piratskimi napadi nemških križark. Malone vse, kar je v tistem trenutku premogla Anglija, je krenilo proti Nemcem.

Iz Scapa Flowa so izplule vse ladje Velike flote razen ene – ladje za letala (težko bi dejali, da je bila to že letalonosilka, saj je lahko sprejela na krov le nekaj primitivnih dvomotornih izvidniških letal) „Campania“. Ta ladja je bila namreč v nekem odročnem zalivku velike baze v Scapa Flowu in jo signal za odhod ni dosegel pravočasno. Zato ji je Jellicoe, ko je vendarle sprejela signal (tačas pa je bilo ladjevje že daleč spredaj), ukazal, naj ostane v bazi, ker se je bal, da bi jo spotoma srečala kaka nemška podmornica in jo potopila, ko bi brez spremstva plula po morju. To pa je bila huda napaka, ki se je komaj 24 ur kasneje usodno maščevala staremu admiralu. Oropala ga je letalskega izvidništva.

Tako sta ladjevji, nemško in angleško, krenili drugo proti drugemu – ne da bi natanko vedeli, kaj se pravzaprav pripravlja.

Proti Nemcem sta hiteli dve skupini ladij. Glavnina Velike flote, ki ji je poveljeval admiral Jellicoe (ta je izplula iz baze v Scapa Flowu) in manjši del, ki je imel predvsem lažje enote (čeprav je bilo vmes tudi nekaj najnovejših bojnih ladij), in je prihajal iz pristanišča Rosyth. Slednjemu je poveljeval admiral Beatty.

Nemci, ki so se na operacijo (med katero so kanili bombardirati mesto Sunderland in potem počakati na reakcijo dela angleškega ladjevja) dobro pripravili, so že nekaj dni prej poslali pred angleško obalo več skupin podmornic. Te so imele nalogo paziti na premike angleške flote in sproti poročati glavnemu štabu o vsem, kar bi videle. Razen tega je admiral Scheer zah-

teval, da poletijo v izvidnice tudi nemški zepelini.

Na veliko nesrečo Nemcev pa njihove podmornice, ki so čakale ob vsej dolgi angleški obali, sploh niso opazile mogočnega ladjevja, ki se je premaknilo na morje – razen nekaj manjših skupin lahkih križark.

To je Nemce še bolj utrdilo v prepričanju, da jim ne grozi nič hudega. Zanje je vse potekalo natanko po predvidenem načrtu.

Noč od 30. na 31. maj je bila mirna in mornarji, ki so imeli straže, so se dolgočasili.

Tudi jutro je bilo mirno. Velike ladje, obkrožene z lahkimi križarkami in številnimi rušilci, so plule po dokaj mirnem morju. Bil je jasen spomladanski dan.

Angleži, ki jih je vzpodbudil prestrežen signal, so hiteli proti Nemcem ne da bi sploh vedeli natanko, kam morajo. Nemci so, nasprotno, ravnali po točno določenem načrtu. Ta pa je bil nehot sestavljen tako, da sta se ladjevji morali srečati!

Raztegnjeni v dolgi pahljači, sta se ladjevji bližali drugo drugemu.

Toda kazalo je že, da se bosta po čudni igri usode vendarle zgrešili, kajti eskadra angleškega admirala Beattyja je zavila malce levo, da bi se srečala z ladjami admirala Jellicoea, ki so prihajale s severa.

DANSKI PARNIK SPROŽI SPOPAD

Tedaj se je vmešal v veliko igro majhen slučaj.

Med obema eskadrami, ki se zaradi oddaljenosti še nista mogli videti, je namreč plul danski parnik „N. J. Fjord“.

Malone istočasno sta ga zagledali obe ladjevji in poveljujoča častnika obeh eskader sta ukazala svojim sprednjim ladjam, naj se zapeljejo tja in ugotovijo, čigav je dim (obe ladjevji sta bili tako daleč od parnika, da sta videli samo njegov dim na obzorju), ki je pritegnil pozornost.

Angleška križarka „Galatea“ in nemška križarka „Elbing“, ki sta dobili ukaz, naj preverita, kaj pomeni dim na obzorju, sta malone hkrati zagledali druga drugo.

humor

„Kadar dežuje, ribe bolje prijemljejo“

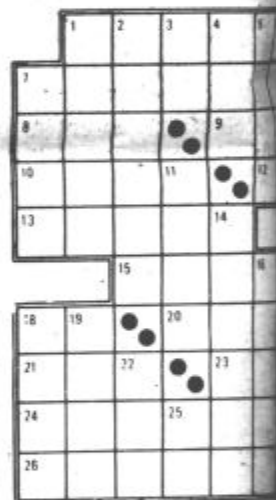
Brez besed

Križanka

VODORAVNO: 1. potegljaj, 7. mnogočlenik, tudi vojaška utrdba, vadišče, 8. veznik, 9. del voza, 10. rt na jugu švedskega otoka Gotland, največjega v Baltičkem morju, 12. arabski žrebec, 13. grška pokrajina z glavnim mestom Atene, 15. predstojnik notariata, 18. avtomobilska oznaka za Leskovac, 20. slovenski slikar impresionist, Matija, 21. kratice za „in drugi“, 23. britanski otok v Irskem morju, 24. reka v Severni Ameriki, ki tvori znamenite slapove, 26. italijanski popevkar.

NAVPIČNO: 1. elan, vnema, 2. olivno zelena vulkanska rudnina, 3. znak za kemično prvino titan, 4. jaz v latinščini (odtod egoizem), 5. rusko žensko ime, Zofija, 6. francoski pisatelj Ariane, Claude, 7. del dinarja, 11. kratica za Savez komunistične omladine Jugoslavije, 15. kosaški poveljnik, 16. znani aperitiv, 17. posledica ranitve, 18. okence,

19. v starem Rimu nadzornik poslopij in svetišč, 22. jato otok, kjer je bilo med vojno izsko koncentracijsko taborišče, znak za kemično prvino galij.

Bitka, ki je pretresla svet

Ura je bila natanko 14.28, ko je angleška posada spoznala nemško lahko križarko onstran danskega parnika in začela streljati.

Bitka pri Jutlandu se je začela. Obe ladji sta kar med streljanjem sporočili svojim nadrejenim, da sta se zapletli v boj – dasi v tistem trenutku ne Angleži, ne Nemci, niso vedeli, koga imajo pravzaprav pred seboj. Eni in drugi so bili tedaj prepričani, da prihaja sovražnik le z lažimi enotami.

Pri tem so Angleži, ki so si želeli srečanja z vo nemško floto, mislili boljše nekaj, kot nič. Nemci pa so bili veseli, zakaj to je bilo natanko tisto, po čemer so hrepeneli: srečati z vso nemško floto le del, manjši del angleške.

Oba vrhovna poveljnika, admiral Jellicoe na angleški in admiral Scheer na nemški strani, sta ukazala glavnim ladjevjam, naj povečata hitrost.

Medtem se je prvi spopad med angleškimi in nemškimi lahkimi križarkami nadaljeval, čeprav precej zmeden.

Angleži so že takoj na začetku zagrešili resno napako. Admiral Alexander-Sinclair, poveljnik Prve eskadre lahkkih križark, čigar „Galatea“ je prva opazila Nemca in začela streljati na njih, ni nadaljeval vožnje naprej in skušal zvedeti, koga ima pravzaprav pred seboj (zbranje informacij pa je bila glavna naloga lahkkih križark), ampak je obrnil svoje ladje nazaj.

VELIKA NAPAKA ADMIRALA ALEXANDRA

S tem je, tako je mislil, naredil dobro potezo, zaka bil je prepričan, da ga bodo Nemci zasledovali, on pa jih bo pripeljal pred glavnino tistega dela ladjevja, ki mu je poveljeval admiral Beatty in ga je sestavljalo med drugim tudi nekaj težkih bojnih križark.

To se je nekoliko kasneje sicer res zgodilo, zato pa so ostali Angleži brez prepotrebnih informacij o moči nasprotnika.

Kljub temu sta se glavnini angleškega in nemškega brodogovja težkih križark kmalu srečali. Težke križarke admirala Beattyja so stale nasproti težkim križarkam admirala Hipperja.

OKUPACIJE NE PRIZNAMO! KAPITULACIJE NE PODPIŠEMO!

Sreda, 2. oktobra, ob 18.10. Ribnica na Dolenjskem je zavita v temo. V snope avtomobilskih farometov ujamem od časa do časa po dve, tri postave v uniformah partizanskih in teritorialnih enot. Oborožene so in mudi se jim. Pred vhodi v javna poslopja stražarji. Ulice prazne. Na steni v ovinku cela zbirka napisov. Največji: TUJEGA NOČEMO, SVOJEGA NE DAMO!

Končno se z vsemi predpisanimi dovolilnicami in oznakami prebijem do občinskega poverjenika za informacije. Nezaupljiv je, zlog za zlogom vlečem podatke iz njega:

„Ob 18. uri smo razglasili splošno mobilizacijo. Domala vsi so že zbrani ...“

Pogledam na uro: 18.25.

Potem mi pomaga občinski vojni sekretar ZK, s katerim sva stara znanca. Vendar tudi njemu ne gre beseda rada z jezika:

„V ponedeljek ob 15.30 smo zvedeli, da je napadalec začel z ofenzivo. Čeprav smo že prej vedeli, kaj se pripravlja, smo se šele ta trenutek zares zganili. Čez dobri dve uri smo že seznanili s položajem vsa vodstva družbenopolitičnih organizacij in še isti večer so se sestali po vsej občini odbori za splošno ljudsko obrambo ter vojni odbori družbenopolitičnih organizacij. Naslednje jutro so zasedali vsi trije zbori občinske skupščine; dopoldne pa tudi vojna vodstva v organizacijah združenega dela.“

„Užaljena bi bila!“

Razglasili smo delno mobilizacijo teritorialnih enot, ki je stekla izredno hitro in brez pripomb, navzlic slabemu vremenu. V eni krajevni skupnosti smo vključili v pododbor SZDL tudi starejšo žensko, ki je takoj rekla: Ponosna sem, da ste se me spomnili. Rada bom delala, kolikor bom mogla. Užaljena bi bila, če me ne bi povabili!

Odborom SLO se kar naprej prijavljajo prostovoljci za trosilne akcije, za obveščevalne naloge. Zlasti mladih kot da je komaj čakala, da se lahko izkaže.“

Začeli so izhajati bilteni krajevnih odborov za SLO: v Dolenji vasi UPOR, v Ribnici BOJNI KLIC, pri Sv. Gregorju in v Velikih Poljanah RDEČA ZVEZDA, v Sodražici ISKRA UPORA, v Loškem potoku V BOJ ZA SVOBODO. Občinski izvršni svet je začel izdajati GLAS SVOBODE.

V noči med četrtkom in petkom je izšla tudi prva številka partizanskega Dolenjskega lista

Še isti večer sem bil pri odboru za SLO v Sodražici. Tudi tukaj že dve noči niso zatislili očesa. Zbrana je enota narodne zaščite, pripravljena enota civilne zaščite. V štab prihajajo kurirji, obveščevalci, mladinke po navodila. Čeprav je vse pripravljeno, vendarle ni še vse razčiščeno. Težko je od vsakdanje demokratičnosti preiti na pravo vojaško disciplino. „Vsak bi rad čim več koristil, čim več naredil,“ mi potoži predsednik odbora, „držati pa se moramo našega vojnega načrta, sicer jutri ne bomo vedeli, kdo pije, kdo plača!“

V četrtek so v GLASU SVOBODE izšli trije važni odloki: o zatemitvi, o obveznem sodelovanju pri reševanju in o usposobitvi zaklonišč.

Napadalec je že skoraj na mejah občine, toda ta je pripravljena kot en mož, od kratkohlavnega pionirčeka do stare mamice za pečjo: SVOJEGA NE DAMO!

VOJAŠKI POLOŽAJ V PETEK DO-
POLDNE: Napadalec se je posrečilo prodreti globoko na ozemlje branilcev. Zlasti drže v oblasti važne prometne žile in večja krajevna središča. Čeprav se bijejo hudi boji na fronti in v zaledju, skuša napadalec vzpostaviti s pomočjo policije svojo oblast na Raketu, v Cerknici, Begunjah, Cajnarjih, Novi vasi, Grahovem in Starem trgu. Zabeleženo je močan izpad na obronke Javornika in trije helikopterski desanti med Grahovim in Cajnarji. Kaže, da si hoče napadalec trenutno zagotoviti predvsem varno zaledje in proste ceste za zbiranje svežih sil.

Branilčeve enote je izurjenost napadalca sprva presenetila. Večja partizanska enota, ki se je skušala prebiti v nasprotnikovo zaledje, je bila odkrita in je morala spremeniti načrt. Z dolгим pohodom se je pridružila enoti redne vojske na drugem koncu bojne črte, da bi skupaj prebili napadalčev zid in udarili na njegovo najvažnejšo prometnico. Helikopterski desanti so presenetili partizane prav tam, kjer so mislili napasti najvažnejše policijske postaje.

Seznanjen s položajem sem se odpeljal po asfaltu proti Grahovemu. Še ovinek ... Pritisnil sem na zavoro, da me je po mokri cesti dobro odneslo. Ustavil sem se tik pred mladim hrastom, podrtim čez vso širino ceste. Kaj pa zdaj?

Na srečo se je čez nekaj minut na drugi strani zapreke ustavilo vozilo s sodniki. S skupnimi močmi smo potem naredili toliko prostora, da smo zrinili oba avtomobila med vejami in se hitro zgubili vsak na svojo stran. Blizu zapreke je bila prav gotovo zaseda branilcev in nič nismo hrepneli po križnem ognju, če bi se na cesti slučajno pojavila kolona napadalčevih vozil!

Pred vstopom v Grahovo sem začutil, da gre zares. Zapornice čez cesto, znak STOJ – KONTROLA in vojaki v čeladah z name uperjenimi puškami. Vse dlake so se mi naježile, saj so mi take kontrole ostale v spominu še izpred dobrih tridesetih let. Vojak je vzel v roke moje dokumente, druga dva sta z očmi prebadala prtljago na zadnjem sedežu.

„Kje ste bili? Zakaj imate fotografski aparat? Kam greste?“ Saj po oznakah in dokumentih vendar vidijo, da sem nevtralen!

Bajoneti in čokolada

Na trgu sredi vasi stojita dva tovarnjaka, polna vajakov v čeladah, z bajoneti na puškah. Po tleh raztrgani lepaki s svobodoljubnimi napisi, na bližnjem skednju napadalčevi proglasi, ukazi in vabila vaščanom za sodelovanje.

Sicer pa nikjer žive duše, le pred gostilno mlad poročnik ogovarja fantka in triletno punčko, ki se mu ritensko umikata:

„Kako ti je ime? Jožica? Anica? Na čokolado ... Vzem!“

To so torej napadalci ...

Pri Martinjku sem dohitel tovarnjak z vojaki, ki so obnavljali kažipote in table z imeni krajev ter odstranjevali gesla in plakate, ki jih je nalepila mladina. Dvesto metrov naprej, sredi vasi, je bil „porušen“ most. Še sto metrov naprej je gruča otrok trosila listke, tiskane s prerezanim krompirjem, trije starejši pionirji pa so na zid pribijali velik plakat s pozivom Socialistične zveze. Razbežali so se, še preden sem se ustavil, potem pa so se počasi približali, ko so videli moje oznake.

„Ali se nič ne bojite, da bi vas polovili?“ sem namignil čez most proti tovarnjaku.

„Saj nas ne morejo,“ se je hitro odrezal najmanjši iz trojke, „Tonček in Pepi bosta zažvižgala, ko bodo šli čez!“ Pokazal je proti mostu, kjer sta za zidom res stala dva pobiča osmih ali devetih let, in še dodal: „Sicer pa ga morajo najprej popraviti!“

Predsednika so spoznali po glasu

V Cerknici se je slika ponovila. Do zob oborožen napadalčev oddelek je s psi preiskoval javna poslopja, če niso kje skriti organi ljudske oblasti. Dva vojaka sta gnala prodajalko v belem plašču na policijsko postajo k zaslišanju. Druga dva sta lepila na zid plakat, da je občinsko vodstvo že ujetu in zaprtu ...

Ta trenutek se je oglašil svobodni Radio Cerknica: „Občani! Ne nasedajte napadalcu! Vaše občinsko vodstvo še dela. Spregovoril vam bo predsednik občinske skupščine ...“

Cerkničani so prisluhnili. Res, to je glas njihovega predsednika! Tako so napadalčeva prizadevanja doživljala drugo za drugim neuspeh.

V mesnici je mladinka previdno pogledala naokrog in za hrbtom vojaka, ki je stal pred izložbo, prilepila na šipo rdeč plakat: OKUPACIJE NE PRIZNAMO!

VOJAŠKI POLOŽAJ V PETEK ZVEČER: Napadalec je zbral velike sile blizu Sodražice. Vsa svoja prizadevanja je usmeril na uspeh te akcije. Razmeroma dobro obvlada glavno cesto, doživel pa je prve resne neuspehe na bokih svojega prodora, še zlasti v krajih frontalnega zaledja, kjer so oživele akcije ilegalnih skupin. Partizani so uničili polovico oklepne izvidniške enote, potolkli dve tretjini helikopterskega desanta, popoldne pa so napadli tudi poveljniško mesto taktične skupine napadalca. Obe strani sta odkrili več točk nasprotnikove obveščevalne službe, vendar je to prizadelo predvsem napadalca, saj ima branilec neprimerno bolj razporejeno (civilno!) obveščevalno mrežo, ki daje presenetljivo izčrpne in uporabne podatke.

Ta čas je na vsem vojnem področju živahno teklo tudi delo družbenopolitičnih organizacij. Sodelovale so pri sprejemanju odločitev z oblastnimi organi in bile v stalnem stiku z vojaškimi enotami vseh vrst. Zlasti pomembne uspehe so družbenopolitične organizacije dosegle na propagandnem in psihološkem področju. Mimo že omenjenih biltenov izhajajo še Glas Notranjske, Partizanski Dolenjski list in Svobodni Dnevnik. Prizadevajo si tudi odkriti somišljenika napadalca, hkrati pa razkrinkavati lažne obljube, načrte in gesla, ki jih razširja napadalec.

Z vojaškimi enotami usklajujejo akcije, organizirajo obveščevalno službo, hkrati pa prirejajo tovariške pogovore in partizanske mitinge. Skrbje za kadre na najrazličnejših ravneh ter v pogovorih, tečajih, predavanjih in filmskih predstavah seznanjajo ljudi s položajem. Hkrati dvigajo njihovo patriotsko in politično zavest. Tako govore vsa poročila o izredno ugodnem razpoloženju med prebivalci in o njihovi pripravljenosti za sodelovanje.

Vse konje so pripeljali!

Prebivalstvo je res pristrčno sprejelo enote teritorialne obrambe, ponudilo so jim streho pred slabim vremenom v zasebnih stanovanjih. Na vseh množičnih sestankih so ugotovili neobičajno veliko udeležbo. Od velikega števila konj, mobiliziranih za partizanske in teritorialne enote, ni izostal niti eden!

V vojnih pogojih so delovale tudi druge ustanove. Gospodarski organi so skrbeli za preskrbo prebivalstva in oboroženih sil. V Dolenji vasi je bil narejen poskus racionalizirane preskrbe z živilskimi kartami. Kulturne in šolske oblasti imajo svoj vojni načrt: če bi se nevarnost na svobodnem ozemlju povečala, se bodo šole umaknile v druge stavbe, v opuščene podružnične šole, vzeli bodo s seboj najpotrebnejša učila in knjige ter prilagodili pouk skromnejšim razmeram. Zdravstvena služba je s pomočjo Rdečega križa postavila bolnišnico v šotoru: z visoko kvalificirano ekipo so bili pripravljeni resnično izpeljati najzahtevnejšo operacijo na bojnem terenu!

VOJAŠKI POLOŽAJ V SOBOTO ZVEČER: Danes je branilec uspešno zaustavil vse ofenzivne akcije napadalcev, zadnji del včerajšnjega helikopterskega desanta pa je bil razbit zlasti z izdatno pomočjo prebivalcev. Partizanske in teritorialne enote so razbile 3 napadalčeve policijske postaje. Večja partizanska enota je tako ogrozila zaledje napadalca, da je moral uporabiti precejšen del rezerv za boj z njo. Napadalec se je znašel v pravi pasti, saj je dobredno priklenjen na komunikacije, branilčeve enote pa nadzorujejo dve tretjini njegovega ozemlja. Napadalec bo moral uporabiti vse rezerve za boj s teritorialnimi in partizanskimi enotami, da bi zaščitil sistem oblasti, ki se naglo razkraja. Zaporji, taborišča in preiskave mu ne prinašajo nobenih uspehov. — Pričakovati je, da bosta to noč obe strani pripeljali na bojišče sveže sile.

Medtem je bila osvobojena Cerknica in več manjših naselij. Napadalcu ni uspelo z začasno zasedenega ozemlja izpeljati prodor v nobeno smer — preveč je imel dela s tistimi nekaj kraji in z zavarovanjem cest, ki jih je še držal v svojih rokah. Tako tudi v nedeljo ni mogel izkoristiti udarnih enot na čelu fronte, ker bi tvegali, da jim odmere žila dovodnica. Vseeno pa se je njegovo zaledje neustavljivo razkrajalo kot kos trhlega lesa. Še nekaj ur in vaja se je iztekla.

S preizkusom potrjeno

Ni se iztekla tako, ker „bi bil načrt tak“, da bodo branilci zmagali. Na obeh straneh so bili naši vojaki, naši ljudje, napadalec z uigranimi enotami redne vojske je bil celo večkrat močnejši kot branilec! Bili smo ponosni, ko smo videli njegovo izurjenost, sodobno tehniko in udarno moč. Obe strani sta o akcijah odločali popolnoma samostojno. Ocenjevala ju je cela vojska strogo nepristranskih sodnikov. Pa vendar se je končalo tako, kot smo vsi mislili, da se mora končati.

Samo preizkusiti smo hoteli. Prvič so namreč na taki vaji sodelovale najširše zvrsti splošnega ljudskega odpora, prvič je bila njim dana glavna vloga. Veliko se je bilo treba pripravljati, veliko smo se naučili, nekaj bo treba tudi še dodati in izpopolniti. Vendar je premiera navzlic rahli tremi in pošastno slabemu vremenu vsestransko odlično uspela. Ponoven dokaz, ponovna potrditev za našo zamisel odpora, ki je navzlic izkušnjam iz NOB, Vietnama in drugih osvobodilnih gibanj dovolj izvirna in dejansko prežeta z duhom naše nove ustave. Temelji na samoupravnih socialističnih odnosih, pa tudi na dveh odločnih stavih iz našega najvišjega zakona:

Nihče nima pravice priznati ali podpisati kapitulacije niti sprejeti ali priznati okupacije Socialistične federativne republike Jugoslavije ali njene dela. Nihče nima pravice preprečiti občanom SFRJ, da se borijo proti sovražniku, ki je napadel državo.

V tem je naša moč, v tem je naša javna vojna skrivnost.

M. MOŠKON

Vse drugače je po Menišiji: navzlic snegu in mrazu, navzlic napornim in hitrim premikom, so partizani in teritorialci vedno dobre volje. Vse ljudstvo je z njimi, nikoli jim ne manjka prijazne besede, latvice toplega mleka ali silca ta kratkega

ležka mora lebdeti nad začasno zasedeno Cerknico. Racije, zasliševanja, policijska ura in patrole napadalčeve policije na vsakem koraku. Ulice so prazne. Le v špeceriji ali pri mesarju si izmenjata sosedi besedi, dva pomenljiva pogleda ...

***Iskrene čestitke
za dan varčevanja
in 100-letnico hranilništva ter
posojilništva v Saleški dolini***

**Ljubljanska banka
poslovalnica Velenje**

Marjan Petauer

Marjan Pevec

Sandi Bračko

Zdenka Zavski

Nadja Jagodič

Marica Gobec

Pripeljali poln tovornjak oblačil

V petek, pred tednom dni so učencem nove šole v Zibiki, ki so jo zgradili občani in delovni ljudje velenjske občine, spet sijale oči od presenečenja. Skupaj s tajnico občinske ZPM Elfrido Ambrožič jih je obiskala štirčlanska pionirska delegacija z osnovnih šol velenjske občine. Vendar pionirji niso prišli praznih rok. Na tovornjaku so pripeljali oblačila in igrače za zibiške učence in njihove mlajše bratce in sestre ter volnene izdelke – darilo članic prijateljstva mladine.

Še preden so učenci iz Šaleške doline izročili pakete svojim zibiškim sovrstnikom, smo pokukali v enega izmed razredov. Izbrali smo drugi razred. V njem je bil samo en učenec. Marjan Petauer, je skoraj neslišno povedal. Tega dne je prišel malce prej v šolo, ker so jih pionirji iz Šaleške doline obvestili, da jih bodo obiskali. Marjan pa je s svojo sestrico, ki hodi v četrti razred, prišel med prvimi popoldanci. Na novi „Osnovni šoli solidarnosti občanov in delovnih ljudi velenjske občine“ imajo dvoizmenski pouk. Nizji razredi hodijo v šolo popoldne, višji pa dopoldne. Ker ob našem prihodu, dopoldanci niso imeli pouka, smo pač čebljali s popoldanci, ki so prišli malo prej.

Marjan je imel ob našem vstopu čisto rdeč obraz. Mislili smo, da joče. „Saj ne jočem. Le vroče je, zaradi centralne kurjave.“ Nato smo ga vprašali, kakšna se mu zdi šola. „Lepa... Stara je bila zidana iz kamna in ni bila tako močna kot ta. Ta je močna. Te potres ne bo porušil.“

Zapustili smo Marjana in vstopili še v četrti razred, kjer je bilo kar precej glasno. Več kot polovica učencev je že sedela na svojih prostorih. Ker se ni hotel nihče prostovoljno javiti, da se bo pogovarjal z nami – pa čeprav tovarišice ni bilo –, smo začeli postavljati vprašanja kar vsem. Odgovarjati so začeli vsevpriek, da smo komaj zapisovali njihove odgovore. Vseh si seveda nismo mogli zapomniti.

„Zdaj je lepo v razredu. Prej je bilo slabše, ker je bila šola zelo stara. Tiste nismo tako čuvali. To pa. Ne mažemo s prsti po stenah. Tistile tamle v prvi klopi, pogledite, pa kar naprej prijemlje steno pri vratih s prsti. Že desetkrat smo jo morali radirati... Kadar imamo film lahko zagnemo zavese in ga gledamo v temi. Tudi danes bomo gledali film. Tamle, vidite, imamo diaprojektor. Dali so nam ga Velenjčani... Na stenah imamo slike... Novo sliko tovariša Tita. Dobili smo nove knjige, copate, žoge, sanke...“

– Zakaj so vam Velenjčani naredili novo šolo? smo jih vprašali.

„Zato, ker je bil potres,“ se je glasil prvi odgovor...

„Zato ker so pridni,“ je dejal drugi.

– Zakaj so pridni?

„Ker so nam jo zastoj naredili... Ker so solidarni.“

– Ali veste, kaj je solidarnost?

„To je to, da so nam šolo naredili zastoj...“

Medtem sta v šolo prispeli tudi učiteljici Nadja Jagodič in Marica Gobec.

„Otvoritev šole smo šolniki pričakovali z veliko nestrpnostjo,“ je dejala Nadja Jagodič. „Sploh nismo mogli verjeti, da je vse to resnično. Nismo mogli verjeti, da bomo kdaj poučevali v tako lepi šoli. Zares je prekrasna. Ko nam je potres porušil staro, smo se z mislijo že preselili drugam. Saj nismo mogli pričakovati, da bo naša zgradnja nova. V tem kraju poučujem že osmo leto. Prišla sem s Primorske. To je bilo moje prvo delovno mesto in ga zlasti sedaj ne mislim zamenjati. Dobili smo vse. Doslej so se otroci učili iz starih in raztrganih knjig, ker jim starši ne morejo kupovati novih. Zdaj pa imajo nove. Na hodniku imamo nekaj opreme za telovadbo. Opreme doslej sploh nismo imeli. Šola ima ozvočenje. Dobili smo planino, gramofon, magnetofon, projektor, televizor, na stenah visijo slike velenjskih slikarjev... Za vse, kar smo dobi-

li, smo Velenjčanom zelo hvaležni. Oddolžimo se jim lahko le z našim delom. Z obljubo, da bomo vse storili, da bodo naši učenci dosegli takšno raven znanja kot jo imajo drugi, ki ne živijo na zaostalem območju.

MARIJA GOBEC že petnajsto leto poučuje v Zibiki. Tudi njej je Zibika prvo delovno mesto. „Mislim, da bi vsaka beseda, s katero bi se zahvalila prebivalcem velenjske občine za njihovo veliko darilo, izvenela preskromno. Neka ženska, ki je brez otrok, mi je v nedeljo na otvoritvi dejala, da jo kar stiska pri srcu... Šola je svetla, čista, v njej je vse novo. Sploh je ni mogoče primerjati s staro šolo. Ko so prišli otroci prvi dan k pouku, so samo gledali in občudovali. Njeni učenci, ki letos šele drugo leto trgajo šolske klopi, so morali napisati tudi nekaj stavkov o novi šoli za domačo nalogo.

MARJAN PETAUER je napisal takole: Šola v Zibiki je gradilo Velenje. Šola je zelo le-

pa. Gradili so jo dva meseca. Otvoritev smo imeli v nedeljo.

MARJAN PEVEC: Ko je bilo proslave konec, smo šli v šolo. Tam smo dobili malico. Nato smo šli gledat razrede. Ko sem videl moj razred, sem bil zelo vesel. Tako lepo je opremljen.

Zibiška šola ima namreč tudi lepo kuhinjo in tako zdaj otroci prvič dobivajo v šoli tudi malico.

SANDI BRAČKO: Vsi učenci moramo paziti na novo šolo. Da bo še lepša, bomo okrog nje nasadili rožice. Šola ima štiri učilnice. V njih je parket, druge pa so položene ploščice. Gradili so jo Velenjčani. Mi smo jim hvaležni.

ZDENKA ZAVSKI: Zibiška šola je zelo lepa. Poleg šole smo dobili tudi knjige. V šoli imamo televizor. Sedaj, ko imamo nove šolske prostore, se bomo zelo pridno učili. Na šolo bomo zelo pazili...

● MED POPLAVLJENCI V SLAVONIJI IN BOSANSKI KRAJINI

Opusteli dimniki

Skoraj mesec dni neprenehnega dežja je povzročilo ogromno škodo ljudem v Slavoniji in Bosanski Posavini, kjer je Sava z nekaterimi pritoki prestopila bregove. Prebivalci tega območja, ki so pogosto žrtev tovrstne ujme že vrsto let opozarjajo na prepočasno gradnjo zaščitnih nasipov. V teh dneh nekaj tisoč ljudi dan in noč gradi zasilne nasipe iz vreč s peskom in navaža zemljo ter bdi nad že zgrajenimi nasipi, da bi ti vzdržali izredno silo naraslih voda.

Če bi tudi Sava s svojimi najnevarnejšimi pritoki začela upadati, bi sedanje narasle vode povzročila neprecenljivo škodo, saj je na deset tisoč hektarjih ostala neobrana koruza in sladkorna pesa, jesenska setev pa je v zamudi za več kot mesec dni. Po ocenah strokovnjakov bo moč na polje po kakšnem mesecu, če se bo voda s poplavljenega območja umaknila. V ilustracijo naj povejmo, da je Slavonija žitnica Hrvaške, trenutno pa je na njej opravljen le en sam odstotek od predvidene jesenske setve.

Če odštejemo škodo, ki so jo narasle vode povzročile kmetom na ostalih poljščinah, ne moremo mimo škode, ki so jo ti utrpeli z govejo živino. Črede goveje živine je zdesetkano, poleg tega pa večina kmetovalcev nima na voljo niti krme za živino, ki je ostala. Prav zato je na tem območju velikanska ponudba goveje živine, ki zvečine ne bo mogla preživeti zime, ker je trenutno najpogostejše do kolen v vodi ali leži na vlažnih tleh.

NOČ NA NASIPIH

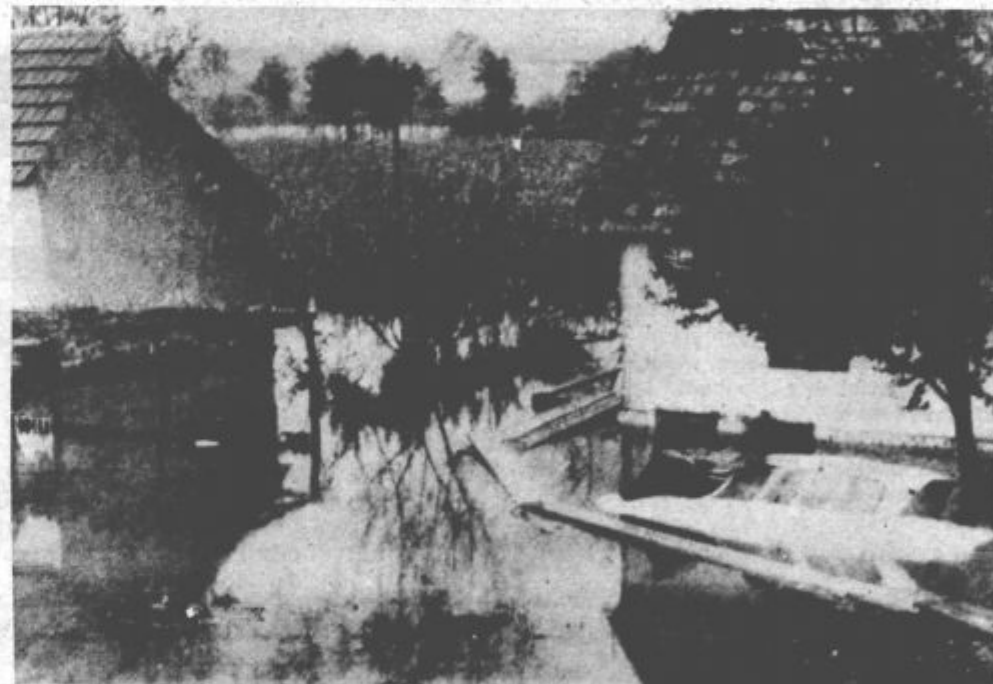
Medtem, ko je sedanja vodna ujma prizanesla ob-

močju na slovenski strani, novozgrajeni nasipi so obvarovali tudi Zagreb, je prvi klic na pomoč prišel že iz Siska. Tamkaj so razlize savske vode ogrozile več industrijskih objektov in preplavile celo vrsto vasi. Medtem, ko so prebivalci nekako obvarovali območje okrog Siska, jim je to komaj uspelo na območju Jasenovca. Tamkaj je cel teden trajal neenaki boj z vodo za nasip, ki med železniško progo in spomenikom žrtev taborišča varuje dvotirno progo Zagreb – Beograd.

Od Siska, točneje že od Zagreba naprej, se je Sava razlila na območju, ki zajema na desetine tisočev hektarov površin. Boj za vodno ujmo se je tako začel že nekaj kilometrov iz Zagreba in sega vse do Mačve. Na tisoče ljudi brani in gradi nasipe, ta fronta sega na obeh straneh Save, njenih pritokov in po vaseh v dolžino več kot 2.000 kilometrov. Najhuje je trenutno na območju Bosanske Gradiške, ki je skorajda odrezana od sveta. Zaradi poplavljenih cest in ogroženega mostu med Staro in Bosansko Gradiško, zaradi poplavljenih vpadnic na desnem bregu Save, je v Bosan-

ske Gradiško trenutno moč priti le preko Bosanskih hribov.

Bosanska Gradiška, ki jo sicer pred najhujšim še varuje nasip, v teh dneh nudi kaj čudno sliko. Ulice v mestu so skoraj v celoti zazidane z vrečami peska. Zaradi visoke ravni gladine Save, voda po principu pretočnih loncev dobesečno vre iz zemlje. Tako se nenadoma razpre asfalt na sredi ulice, iz razpoke pa bruhne gejzir. V petek so razpustili šole, srednješolce pa vključili v mladinske brigade, ki skupaj z ostalim občinstvom bdi nad temi „gejziri“. Mladina in prebivalstvo noč in dan z vrečami peska maši razpoke, da bi tako obvarovali mesto pred poplavo. Kljub temu je nekaj ulic in zgradb v njih že ogroženo. Tudi v skupščino občine, kjer nenehno sprejemajo in izdajajo odločitve ni moč drugače, kot po mostočku, ki so ga zbili iz desak. Voda je zalila tudi kletne prostore novozgrajenega hotela Kozara in kinodvorano. Poplavljen je cela vrsta okoliških vasi, v katere je moč priti samo s čolni. Na pomoč so prihiteli pripadniki Armade, ki s svojimi jurišnimi čolni zdaj prevažajo v glavnem – vodo. Da je absurd večji, v tej obilici vode primanjkuje prav – vode. Ker je voda prelila tudi vodnjake, ti zaradi okužb niso uporabni. Da bi se izognili epidemijam, zdravstvene ekipe nenehno izvajajo vakcinacijo prebivalstva.

Zaradi dežja in poplav skoraj pol hektar površin pod vodo. Na desetine poplavljenih vasi in mest, na stotine ogroženih družin, zdesetkani posevki in živina.

NEUSTRAŠNI KRAJIŠNIKI

Med najbolj prizadetimi so v Bosanski Krajini. In to na tistem delu, ki si je komaj opomogel od zadnje vojne vihere. Gre za prebivalce, ki so se po vojni vrnili v razrušene in požgane domove na obronkih legendarne Kozare, oziroma Prosare in Motajice. Pogovarjamo se s temi ostarelimi ljudmi, ni bil redek primer, da se je v zaselek od prejšnjih sto prebivalcev po vojni vrnilo le deset preživelih in si obnovilo ognjišča, ki so zdaj znova poplavljeni. Njih otroci, zvečine so vsi rojeni po vojni, so se raztepli po svetu, največ jih je na delu v zamejstvu. Ti kleni ljudje, ki do bro skrivajo svoja leta ne tožijo, niti ne obupujejo. Osemdesetletni možakar, ki še vedno vztraja v iz neožga-

ne opeke zgrajeni hiši, ki je poplavljena do oken pravi, da bo tudi ta „ujma tako, kot je prišla – odšla“. V navadnem koritu, ki mu drugače služi v povsem druge namene se prevaža od hiše do njive in dovažajo koruzo ter buče, ki jih voda še ni odplavila...

Podoben primer smo doživeli tudi v vasi Poloj pri Bosanski Gradiški. Ta vas je bila nazadnje poplavljen pred štirimi leti. Ker je tudi v bodoče ne bo moč braniti pred naraslimi vodami, so na občini sklenili, da občanom omogočijo gradnjo novih domačij na varnejšem območju. Našli so lokacijo, preskrbeli denar, našli tudi drugo obdelovalno zemljo, z gradnjo je začelo že nekaj družin, vendar so se skoraj vse vrnile v – Poloj... Zdaj je cela vas pod vodo, oskrbujejo jo vojaki s svojimi čolni.

Če vprašaj prebivalce ali se bodo le izselili, te čudno pogledajo in pobarajo zakaj? „Saj bo voda tako kot je prišla – tudi odšla...“ Žal so medtem zvečine od vse, saj se hiše druga za drugo sesedajo v vodo, z njimi pa tudi bomo imetje. Po tem sodeč je navezanost na zemljo, ki je odhranila prednike in nešteto generacij enaka vsepovsod. Tu mislimo na navezanost občanov Družmirja in okoliških zaselkov, ki se s tako težavo poslavljajo od svoje zemlje, ki jo izgubljajo iz povsem drugih razlogov, počasi in z velikimi odškodninami. Po dveh dneh sonca, se je na ogroženo območje znova zgrnil dež. Z njim pa nove skrbi. Prve radostne vesti o malenkostnem upadanju vode grenijo vesti o novem naraščanju, o novih prečutih nočeh, o novih poplavih, ko ljudje v dveh dneh ne dajo v usta niti enega toplega obroka. Vendar vztrajajo v boju z ujmo, v boju s sabo.

ZLATO ZA »SREBRNO POROKO«

V Portorožu je bil 17. in 18. oktobra XXII. gostinski turistični zbor. Gostinski in turistični delavci iz vse Slovenije so na tem zboru razpravljali o njihovi dejavnosti. Bilo pa je tudi več razstav in priložnostnih prireditev.

Na razstavi pogrinjkov je bilo razstavljenih kar 63 miz. Pogrinjek so razstavili tudi gostinci iz gostinskega podjetja Paka Velenje. Rado Ježovnik, Aco Košak, Ivo Mavrin in Martina Pavčič so pripravili nadvse zanimiv in tudi uporaben pogrinjek in ga imenovali „srebrna poroka“. Posebna strokovna komisija je ocenila razstavljene pogrinjke v Portorožu in podelila 6 zlatih, 6 srebrnih in 6 bronastih kolajn. Pogrinjku gostin-

cev iz velenjske Pake so dodelili zlato kolajno. To je veliko priznanje za to, v slovenskih razmerah sicer majhno gostinsko organizacijo. Zlasti zavoljo tega, ker so razstavljale tudi renomirane hotelske in gostinske hiše iz znanih turističnih središč.

Z ustvarjalci nagrajenega pogrinjka smo se pogovarjali kako pravzaprav pripravijo mizo in če lahko za tak pogrinjek sede v njihovem hotelu gost ob naročeni priložnosti.

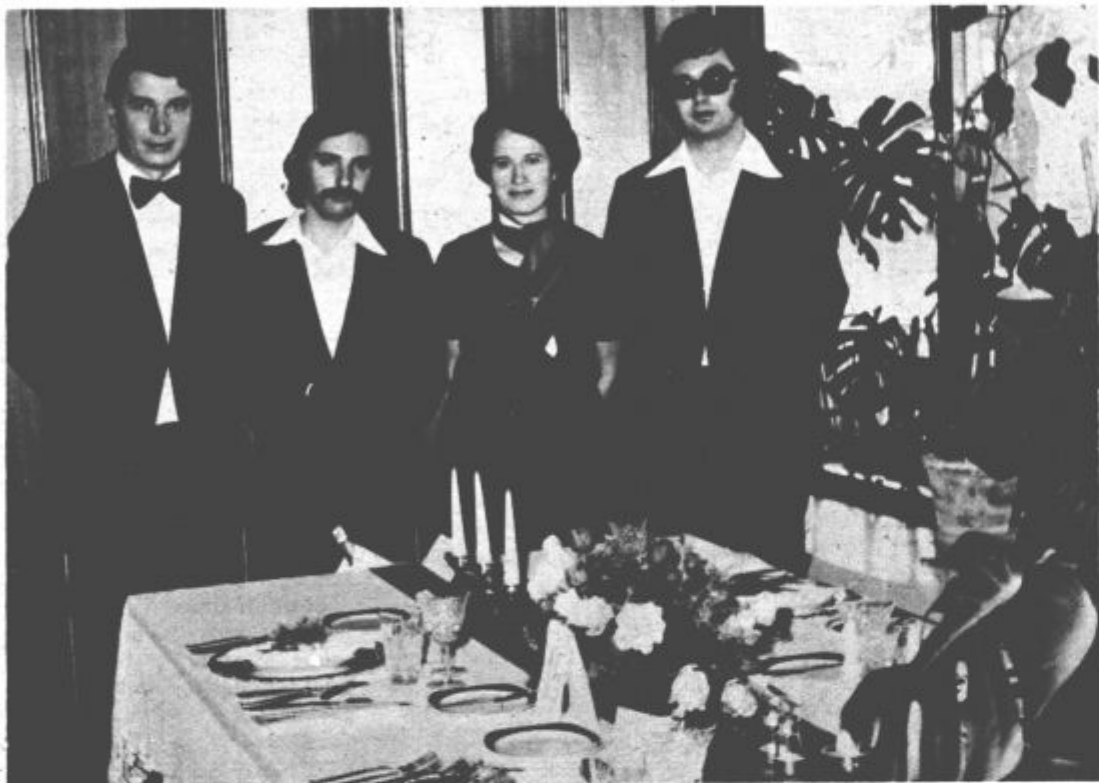
Rado Ježovnik — V Portorožu je bilo razstavljeno veliko lepih in domiselnih pogrinjkov. Zato je zlata kolajna, ki smo jo dobili za našo mizo, izredno pomembno priznanje. Na republiški razstavi sem prvič sodeloval, ker v našem podjetju vsako leto menjajo ekipe. Pogrinjek „srebrna poroka“ smo dalj časa pripravljali. Prvič smo ga razstavili že na našem domačem kulinarinem večeru v Velenju. Zdaj pa smo mizo temeljito dopolnili in popravili.

Aco Košak — Predno začne ekipa natakarev in drugih sodelujočih pripravljati pogrinjek mora vedeti kakšen pribor je na

voljo. V našem podjetju imamo zdaj že toliko izbranega pribora, da lahko resnično pripravimo lepe in domiselne pogrinjke. Naj povem, da smo že drugič sodelovali na republiškem tekmovanju, večkrat pa tudi v Celju. Vendar pribor še ni vse. Naša ekipa je intenzivno pripravljala nagajeno mizo ves mesec pred nastopom v Portorožu. Zaradi tega je trud poplačan. Zlata kolajna je izredno veliko priznanje. Takšna tekmovanja so koristna. Gostinski delavci se izpopolnjujejo in na napakah učimo.

Martina Pavčič — Pogrinjek bi bil brez primerne šopke suhoparen in brez veljave. Za razstavljeno mizo v Portorožu sem dalj časa pripravljala primeren šopek. Izhajala sem od gostov, ki bodo sedeli za to mizo. Srebrna poroka je jubilej. Zakoncema želimo še nadaljnje srečno življenje. Za to pa rabita zdravje in trdnost. Brinje daje moč in je kleno. Poleg brinja pa sem izbrala še oranžne vrtnice, ki predstavljajo ljubezen.

Zvedeli smo, da mora pogrinjek predstavljati celovito podobo, od izbranega in nameščenega pribora, šopka in tudi jedilnika. Zato morajo sodelovati še kuharice. Jedilnik za jubilejno kosilo „srebrna poroka“ obsega gnjatne medaljone, krepko juho mimoza, sladkovodni potpuri, nadevan kapun, goveji file po portugalsko, krompirjev kipnik, radič s fižolom, kostanjevo torto s smetano in kavo. Pa tudi pijače so temu primerno izbrane. Gostinci iz Pake so zagotovili, da lahko takšno jubilejno kosilo naročite pri njih kadar hočete. Povrhu pa boste sedeli še za pogrnjeno mizo, ki je dobila zlato kolajno!

Rado Ježovnik, Ivo Mavrin, Martina Pavčič in Aco Košak za pogrnjeno mizo, ki je v Portorožu dobila zlato kolajno

● Razstava del Stanislave Lušnic-Arsovske v Umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu

Zadnjo soboto, 19. oktobra, so odprli v prostorih Umetnostnega paviljona v Slovenj Gradcu razstavo likovnih del Stanislave Lušnic — Arsovske. Pokrovitelj razstave, ki bo odprta do 3. novembra, je Kmetijska zadruga Slovenj Gradec. V priložnostnem kulturnem programu ob odprtju razstave pa sta sodelovala ženski kvartet „Angel Besednjak“ iz Maribora in moški pevski zbor „Svoboda“ Mislinja.

Stanislava Lušnic — Arsovska razstavlja tokrat v slovenjgraškem Umetnostnem paviljonu 57 oljnih pastelov na teme „Vizija Hude luknje“, „Vizija kamenin“ in „Krajine“ ter mozaik „Okameneli cvet“.

● Pred volitvami delegatov v samoupravne interesne skupnosti

V vseh štirih koroških občinah morajo nemudoma začeti s pripravami na volitve delegatov v organe samoupravnih interesnih skupnosti. Tako so sklenili na posvetovanju predstavnikov občinskih vodstev Socialistične zveze in Zveze sindikatov iz Koroške, ki je bilo zadnji ponedeljek v Dravogradu. Na Koroškem predlagajo, da bi bile delegacije splošne za vse samoupravne interesne skupnosti in da bi štele po najmanj 10 članov.

● Priprave na sejo občinske konference Zveze komunistov

Tudi v Slovenj Gradcu bo še v mesecu oktobru seja Občinske konference Zveze komunistov, na kateri bodo razpravljali in sprejeli statutarni sklep občinske konference Zveze komunistov, obravnavali pa bodo še idejno politična vprašanja vzgoje in izobraževanja.

V oktobru se bodo sestale na rednih sejah tudi še občinske konference Zveze komunistov v drugih koroških občinah, 31. oktobra pa tudi Medobčinski svet Zveze komunistov, ki bo obravnaval analizo o izobraževanju na delovnem mestu.

● Skrb za izobraževanje in usposabljanje članov ZK

Prejšnji teden je bil v Slovenj Gradcu enotedenski seminar za novospregate člane Zveze komunistov, ki ga je obiskovalo okrog 30 članov zveze komunistov iz Mislinjske doline. Na seminarju so govorili posebej še o statutu in programu Zveze komunistov ter o osnovah gospodarskega razvoja Mislinjske doline.

V novembru pa bo začela v Slovenj Gradcu z delom politična šola. Predavanja bodo v strnjeni obliki, šolo pa bo obiskovalo 20 komunistov iz Slovenj Gradca, predvidoma 10 pa tudi iz Dravograda.

● PROFIL

95 let Karnerjevega očeta

V Šmartnem pri Slovenj Gradcu je te dni v krogu svoje družine, vnukov in pravnukov praznoval 93. rojstni dan Franc Karner. Življenjska pot Franca Karnerja je bila vseskozi težka in trda. Že v mladih letih je okusil vse težave življenja, prijete je moral za vsako delo. Pa vendar nikoli ni klonil.

Rad se spominja težkih a trdih dni, ki so ga spremljali vse življenje.

Najraje pa pripoveduje tiste trenutke, ko so po Mislinjski dolini gradili železniško progo. Takrat je bil star 15 let. Sam pravi: „Ne morem vam povedati, kakšno je bilo veselje takrat ko je pripeljal po mislinjski dolini prvi vlak. Vsak se je vozil zastonj. A danes mi ne gre v račun, da sem dočkal tudi to, da so to isto železnico podrl. Ni dočakala take starosti kot jaz...“

Še in Se rad pripoveduje 93-letni Franc Karner. Zdaj na stara leta si krajša prosti čas z branjem časopisov. Ti časopisi in revije so njegovi največji prijatelji.

Številnim čestitkam Karnerjevemu očetu se pridružujemo tudi mi.

F. JURAČ

● IZ ŠMARTNEGA OB PAKI

● Tečaj za voznike motornih vozil

Avto-moto društvo v Šmartnem ob Paki je razpisalo tečaj za voznike motornih vozil in sicer za kategorije A, B in F. Prijavljencev je bilo toliko, da vseh niti sprejeti niso mogli. Prijavili se niso samo Šmarčani, temveč tudi iz drugih krajev.

● Upokojenci za Kozjansko

Upokojenci iz Šmartnega ob Paki so zbrali za oškodovanje po potresu na Kozjanskem 4.610 dinarjev. Med drugimi sta dala Dragan Dajč

in Fanika Selišnik vsak po 500 dinarjev.

● Asfaltiranje ceste

Delo na cesti Rečica ob Paki — Podgora lepo napreduje. Zal le dež delavce moti pri delu. Kljub temu so z deli že tako daleč, da bodo ta teden lahko pričeli z asfaltiranjem. Želja nas vseh je, da ti tudi krajevna skupnost Polzela asfaltirala ostali del ceste, ki pelje na njenem področju do Polzele. Če se bo to v kratkem zgodilo, bo vožnja do Celja z avtomobilom precej bližja, kakor okoli na Letuš in Braslovce. Na drugi strani pa bo tudi gora Oljka imela več obiskovalcev.

Z. KOTNIK

SKUPŠČINA OBČINE VELENJE Oddelek za gospodarstvo

1. V okviru srednjeročnega programa razvoja občine Velenje do leta 1980, bomo začeli uresničevati tudi naloge področja razvoja kmečkega turizma. Program razvoja predvideva v ta namen naslednje kraje: Bele vode, Skorno, Sv. Florjan, Zavodnje, Ravne, Šentvid, Plešivec, Cirkovce in Paški Kozjak. Prednost imajo kmetije, ki so preusmerjene, se preusmerjajo ali imajo za to ustrezne pogoje.
2. Vzoredno bomo organizirali tudi izobraževalne tečaje za kmečke gospodinjice, ki se bodo ukvarjale s kmečkim turizmom. Tečaj bo predvidoma v zimskih mesecih. Interesente prosimo, da se čimprej prijavijo. Prijave sprejemamo do 4. 11. 1974, na oddelku za gospodarstvo Skupščine občine Velenje.

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO
SO Velenje

Razpisna komisija
Krajevne skupnosti Velenje center — levi breg

RAZPISUJE VODILNO DELOVNO MESTO

RAVNATELJICE VZGOJNO VARSTVENE USTANOVE VELENJE

pod sledečimi pogoji:

- visoka izobrazba pravne, upravne, organizacijske ali ekonomske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih
- moralno-politična neoporečnost
- organizacijska sposobnost.

Prijave sprejema razpisna komisija KS 15 dni od dneva objave na naslov: Krajevna skupnost Velenje center — levi breg.

N

nama

Trgovsko podjetje
„NAMA“
LJUBLJANA, Tomšičeva 2

objavlja prosta delovna mesta
TOZD — VELENJE

1. PRODAJALCE oblačilne in tehnične stroke
Pogoji: prodajalec in 1 leto prakse, poskusno delo en mesec, delo za nedoločen čas

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi in praksi sprejema kadrovska socialna služba podjetja 5 dni po objavi.

Organizacije združenega dela trgovske dejavnosti območja občine Velenje

obveščajo cenjene potrošnike,

da bodo od 26. 10. 1974 dalje odprte vse prodajalne ob sobotah in dnevih pred enodnevnimi prazniki do 15. ure.

Osnovna šola Miha Pintar — Toleda
Velenje

razpisuje prosto delovno mesto

TAJNIKA

Pogoj: končana ESS ali ASS. Zaželeno je nekaj let prakse. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Oddaja sadnih drevesc in vrtnic: 20. 10. do 30. 10. v Velenju (nasad pri tovarni IGE), od 30. 10. naprej pa doma v Šentilju vsak delavnik. Anton Jelen, Šentilj pri Velenju.

KUPIM

MOPED APN 4 kupim. Ponudbe z opisom in ceno pošljite v uredništvo Našega časa pod šifro „Ohranjen“

POZIV VOZNIKU

Prosim, če se mi javi traktorist, ki je vozil dne 12. III. 1974 ob 9. uri po cesti Velenje – Šoštanj ter videl nesrečo, pri kateri je avto zbil mopedista. Ivan Brišnik, Lokovica 60, 63325 Šoštanj.

KINO

Petek 25. 10. ob 17.30 Španski barvni vestern ZLATO IN MRHOVINARJI Režija: Rafael Romero Marchent. Igrajo: Peter Lee Lawrence, Orchidea de Santis, Carlos Romero Marchent.

Sobota, 26. 10. ob 17.30 in 19.30, španski barvni vestern ZLATO IN MRHOVINARJI

Nedelja, 27. 10. ob 17.30 in 19.30 španski barvni vestern ZLATO IN MRHOVINARJI.

Torek, 27. 10. ob 17.30 in 19.30 angleško ameriški film LJUBEZENSKA ZGODBA DEKTEKTIVA Režija: Carol Reed. Igrajo: Mia Farrow, Topol, Michael Jayston, Margaret Rawlings

Sreda, 30. 10. ob 17.30 in 19.30 ameriška barvna risanka TOM IN JERRY

Četrtek, 31. 10. ob 17.30 in 19.30 ameriška barvna risanka TOM IN JERRY

Petek, 1. 11. predstava odpade.

Sobota, 2. 11. ob 17.30 in 19.30 OSTROSTRELEC Z AZURNE OBALE franc. film. Režija: Philippe Labro. Igrajo: Jean – Louis Trintignant, Dominique Sanda, Sacha Distel, Carla Gravina

Nedelja, 3. 11. ob 17.30 in 19.30 OSTROSTRELEC Z AZURNE OBALE francoski barvni film.

KINOGLADALIŠČE VELENJE

Ponedeljek, 28. 10. ob 20. uri angleško ameriški film LJUBEZENSKA ZGODBA DEKTEKTIVA.

Režija: Carol Reed. Igrajo: Mia Farrow, Topol, Michael Jayston, Margaret Rawlings.

Nedelja, 3. 11. ob 17.30 ameriška barvna risanka TOM IN JERRY

POPRAVEK

Pri objavi zahvale za pokojnim Jožetom Ramšakom je v zadnji izdaji Našega časa prišlo do neželjene pomote pri priimku, ki jo je napravila tiskarna.

Sorodnikom in bralcem se zaradi tega opravičujemo.

Uredništvo NC

**hotel
paka**

Veseli obrazi ob podelitvi pokalov in diplom veterinarjem-športnikom

Športne igre veterinarjev

V Velenju je bilo prvo športno srečanje društev veterinarjev in veterinarskih tehnikov Slovenije. Tekmovanje je v imenu pokrovitelja, Skupščine občine Velenje, otvoril predsednik izvršnega sveta Franjo Kljun.

Tekmovanje je bilo v odbojki, košarki, kegljanju, streljanju

in šahu. Sodelovala so društva iz Ljubljane, Gorenjske, Primorske, Maribora in Celja. Največ uspeha so imeli veterinarji področja Celja, ki so osvojili prehodni pokal.

Sklenili so, da bo to tekmovanje postalo tradicionalno in ga bodo priredili vsako leto.

Hitri in spretni natakari

Na gostinskem in turističnem zboru, ki je bil letos v Portorožu, so pripravili tudi športna in spretnostna tekmovanja. Natakarka Milka Košak iz gostinskega podjetja Paka je bila prva v hitri hoji s pladnji na 400 metrov in dobila pokal. V kegljanju so tekmoval Milka Košak (6. mesto), Majda Koren (7.) in Marinka Karo (9.). V hitri hoji s pladnji pa si četrto mesto delila Aco Košak in Rado Ježovnik.

Pa povejte, če natakari iz Pake niso hitri in spretni!

»Kolesarjenje po Mislinjski dolini

V soboto, 12. oktobra, je pripravila Temeljna telesna kulturna skupnost Slovenj Gradec novo manifestacijo rekreacije, »Kolesarjenje po Mislinjski dolini«. Žal organizatorjem ni bilo najbolj naklonjeno vreme, saj je prireditev motil dež. Tudi zato se je na 24 km dolgo pot Slovenj Gradec – Podgorje – Šmiklavž – Dovže – Šmartno – Legen – Slovenj Gradec podalo le nekaj nad 300 kolesarjev. Med udeleženci akcije so bili v večini najmlajši, vsi, ki so prevozili progo, pa so dobili kolajno »Trim – kolesar«.

Gostinsko podjetje PAKA Velenje

Obvešča in priporoča

V PREUREJENEM NOČNEM BARU HOTELA PAKA VELENJE PESTER BARSKI SPORED.

NASTOPAJO: URANELA, ANA MARIJA, MIRJANA, ČELO IN ALONZO.

VLJUDNO VABLJENI!

ŠPORT

atletika

Uspeh atletov v Avstriji

V bližini Celovca je bil tradicionalni kros, ki se ga je udeležilo več kot 200 tekačev iz Avstrijske Koroške, kot gostje pa so sodelovali tudi atleti Velenja in celjskega Kladi-varja.

Kljub slabemu vremenu so organizatorji prireditve brezhibno izvedli. Največ uspeha so imeli slovenski atleti, saj so osvojili večino prvih mest – od tega tri prva mesta velenjski atleti: Andreja Šverc v teku na 1.100 m, 4. Renata Zupančič; mladinci na 3.300 m je zmagal Bojan Britovšek pred Hižarjem in Bizjakom. Pri članih je v teku na 5.500 m prvo mesto osvojil Balek pred Vedenikom, četrti je bil Koselj.

Prvi na orientacijskem prvenstvu

Na letošnjem osmem republiškem prvenstvu v orientacijskem krosu je v tekmovalnem delu nastopilo več kot 350 tekmovalcev, v manifestativnem trim pohodu pa kar 800 udeležencev.

Velenjčani, člani AK Velenje so se tudi topot dobro izkazali. Med mladinci so osvojili ekipno prvo mesto (Bizjak, Lampret in Lemež), pred drugo velenjsko ekipo (Lah, Sladič in Jamnikar). Mladinke so osvojile tretje mesto v svoji konkurenci (Šverc, Zupančič, Meh). Člani pa so med 83 ekipami osvojili 10. mesto (Balek, Vedenik in Grošelj).

rokomet

Točki za Šoštanj in Slovenj Gradec

Bliža se konec prvega dela tekmovalnega v slovenski rokometni ligi. V 9. kolu so Šoštanjčani in Slov. Gradčani osvojili obe točki.

Šoštanjčani so brez posebnih težav premagali rokometase trboveljskega Rudarja z rezultatom 20 : 13 (11:6). Največ zasluga za visoko zmago imajo Kompan 7 golov, Bubik in Metličar s štirimi goli. Izkazal se je tudi vratar Slatinšek, ki je večkrat uspešno branil svoj gol.

Slov. Gradčani so imeli težko borbo z rokometasi iz Škofje Loke in le za gol razlike zmagali 28 : 27 (13:17). Gostje

iz Škofje Loke so bili žilav nasprotnik in so imeli že pet golov prednosti, vendar so domačini v zaključnem delu bili zbranejši in zasluženo zmagali. Najbolj se je izkazal Potušek, ki je dosegel 11 golov.

Lesťvica po 9. kolu:

Inles	9 9 0 0 206:154 18
Sl. Grad.	9 8 0 1 193:157 16
Šešir	9 5 1 3 195:167 11
Šoštanj	9 5 1 3 170:165 11
Tržič	9 5 0 4 155:141 10
Sevnica	9 4 1 4 179:164 9
Jadran	9 4 1 4 190:190 9
Branik	9 3 1 5 149:156 7
Izola	9 3 1 5 147:195 7
Polet	9 3 0 6 177:187 6
Drava	9 1 1 7 146:201 3
Rudar	9 0 1 8 130:160 1

Šahovske novice

— Na hitropoteznem šahovskem turnirju za prehodni pokal je zmagal Franc Nežmah 10 točk, sledijo Godec in Šutič 9,5, Cvar 9, Kristan, Đorđević 8,5 itd. Sodelovalo je 16 šahistov.

— Na zadnjem rednem hitropoteznem turnirju je bil vrstni red naslednji: 1. Goršek 11,5, 2. Cvar 10,5, 3. Alič 9, 4. — 5. Đorđević in Stropnik 8,5 itd. Sodelovalo je 14 šahistov.

— V ekipnem srečanju med TGO »Gorenje« in Rudarsko-elektroenergetskim kombinatom so bili boljši Gorenjčani in zmagali z rezultatom 51 : 49. Najboljši igralec je bil Golob, ki je zbral 7,5 točk.

ZAVAROVALNICA SAVA

ROSLOVNA ENOTA
EKSPOZITURA
ZASTOPSTVA

CELJE
VELENJE
SLOV. KONJICE
ŠENTJUR
ROGAŠKA SLATINA

Derbi Šmartnu

Težko pričakovani derbi med Šmartnim in Rudarjem je, kljub slabemu vremenu privabil na stadion v Šmartnem približno 600 najzvestejših ljubiteljev nogometa. Izredno slabo igrišče pa jih je prikrajšalo za lepo nogometno predstavo. Že po prvem sodnikovem žvižgu je bilo jasno, da bomo videli malo zadetkov in, da bo slavil tisti, ki je telesno bolje pripravljen. Razmočen teren je onemogočil, da bi se igra razvila, zato akcij, ki smo jih vajeni, nismo videli ne na eni, ne na drugi strani. Kljub temu so domačini v tem delu imeli nekoliko več od igre in pripravili so si dve priložnosti, ki pa sta ostali neizkoriščeni. Šele v 37. minuti je Železniku uspelo doseči zadetek in postaviti rezultat, ki se do konca srečanja ni več spremenil. V drugem delu so bili pogoji za igro še slabši. Igralci Šmartnega so se na težkem igrišču bolje znašli, vendar jim rezultat kljub priložnosti v zadnjih minutah ni uspelo spremeniti. Igralcem obeh moštev je treba čestitati za izredno požrtvovalno igro, saj so se skozi vso tekmo borili do zadnjega atoma moči.

ŠMARTNO: Podgoršek III, Pokleka, Napotnik, Podgoršek II, Podgoršek I, Kompan, Železnik, Hribnik, Vizovišek, Prašnikar, Benetek.

RUDAR: Blagus, Hanžekovič, Frangež I, Softič, Hudarin, Hraštnik, Pašič, Šmid, Hodžič, Topčič, Frangež II (Zlodej).

J. KRAJNC

NEŽIKA VRHOVNIK

Njena hiša stoji na majhni ravnini nad cesto, ki se vije iz Šoštanja proti Zavodnjam. Na spodnji strani ceste je star kozolec, malo naprej za drugim ovinkom pa se od glavne ceste odcepi krak proti Ravnam.

Čeprav je bilo zunaj kljub soncu precej mrzlo, je sedela na dvorišču pred kuhinjskimi vrati. „Mislija sem že, da ste me že zjutraj iskali pa ste šli, ker sem bolj dolgo spala.“ Ko me je dan poprej povabila na sprejemu, ki ga je za matere padlih sinov in mož priredil predsednik skupščine občine Velenje Nestl Žgank, naj jo obiščem na domu, mi je dejala, da lahko pridem tudi pred sedmo, če hočem. „Zgodaj vstajam, ker grem zvečer navadno še pred šesto v posteljo,“ je še dodala.

Cez čas je spet nadaljevala; kot da bi se opravičevala, ker je sedela. „Teško hodim. Hrbtenico imam bolano... Zdravje sem pustila v taborišču. Če pa nekaj časa stojim, imam čisto mrtve noge.“

NEŽIKI VRHOVNIK iz Koroške ceste v Šoštanju je vojna vzela vse, kar je imela. Iztrgala ji je najdražje. Moža in njena dva sinova Lojzeta in Arturja.

Prisluhnil sem njeni žalostni pripovedi, zgodbi, ki jo je zapisala tudi v svoj dnevnik. Iz predala je vzela tanek zvezek in mi ga izročila. „Preberite, vse je v njem zapisano. Lahko ga odnesete tudi domov in ga pretipkate. En izvod pa pošljite potem še meni.“ Vendar ji zvezka nisem odnesel. Prebral sem ga poleg nje v kuhinji. Od časa do časa sem pogledal vanjo. Ves čas je strmela skozi vrata na dvorišče, kot da bi nekoga pričakovala... Začela je pripovedovati.

„Že v stari Jugoslaviji so nas imeli nemškutarji zapisane v „črni knjigi“. Vseskozi smo pomagali. Sinova sta bila že leta 1937 člana SKOJ. Leta 1942 so ju ustrelili. Istega dne, ko so naju z možem aretirali, sta dala svoji mladi življenji za svobodo. Ko sem za to zvedela pozneje, v taborišču, nisem hotela verjeti, da more sploh kdo streljati take otroke. Lojze je imel enaindvajset let, Artur pa je bil leto mlajši. Pa tako pridna sta bila...“

Nemci so naju z možem zaprli 15. avgusta 1942. Moža so odpeljali že ob šestih zjutraj, mene pa zjutraj niso našli doma, ker sem odšla zgodaj z doma.

Napotila sem se z vlakom v Petrovce v cerkev. Molila sem za sinova, da bi prišla srečno iz zapor. Sta pa bolj srečno umrla... Vsaj nista trpela...

Pred smrtjo je Lojze vprašal Arturja, če se boji smrti. Kaj se boš bal, ga je hrbtil. Malo bo zabolelo pa bo konec. Tako mi je kasneje povedal Arturjev prijatelj, s katerim sta se skupaj učila za kleparja. Ko sem se vrnila iz Petrovč, je bilo tu vse zaprto.

Nemci so hišo zapečatili. Sosedje so mi povedali, kaj se je zgodilo. Odšla sem k mami v Šoštanj, kjer nisem bila niti pet minut, ko so že prišli za mano. Zasedovali so me vseskozi, ker me je nekdo izdal. Če bi bila to vedela, bi jo bila popihala. Vso noč sem bila zaprta v neki shrambi. Tam kjer je zdaj zdravstveni dom v Šoštanju. Zjutraj pa so me odpeljali v Celje, kjer sva sem prišla skupaj z možem. Pet dni po najini aretaciji sva bila že v Osviecinu na Poljskem, kjer so nas Nemci dočakali s strojnimi puščicami.

Sta se z možem pozneje še kdaj srečala?

„Najino slovo je bilo že na vlaku. Prisedel je k meni in mi dejal, naj mu oprostim za vse, kar je bilo.“

Jaz vem, da boš ti vse to prestal jaz pa ne, sem mu rekla. Mož pa mi je odvrnil: Ti boš prestala in jaz ne... In tako se je tudi zgodilo. Sedemnajstega septembra je umrl v plinski celici. Predtem je hudo zbolel za tifusom. Tudi sama sem imela

tifus, malarijo. Ne vem, kako sem vse to prestala. Stradali smo...“

V dnevnik je zapisala: Tri mesece nam niso dali vode. Niti za piti niti za umivanje. Tudi svežega perila nismo dobile. Tako smo bile žejne, da smo imele čisto razpokane in vse črne ustnice...

V jeseni 1943 so Nežiko pripeljali iz Osviecima v Ilsenburg. Po dolgih treh letih trpljenja in gorja se je 26. julija 1945 vrnila domov.

„Vsa bolna in izčrpana sem se vrnila na ta lepi in nesrečni dom. Vsedla sem se na tla pred hišo in jokala. Vse je bilo tako pusto in prazno. Najraje bi se bila vrnila nazaj, med svoje sotrpine.“

Na eni strani njenega dnevnika so tudi besede: ne morem in se tudi ne da povedati, kakšna žalost je v materi, ki je ostala brez otrok...

„Večkrat slonim pri oknu in čakam. Čakam in si mislim: mogoče si bo pa kateri privržal po poti proti domu. Tako kot včasih. Vendar se to ne zgodi. Pa tako pridna sta bila...“

S. V.

Tako ni prav

Delavci, ki se vozijo na delo v Velenje, se pritožujejo nad obnašanjem nekaterih mladih do starejših ljudi. Dne 23. 8. se je med drugim peljal na delo z vlakom, ki odhaja iz Šmartnega ob Paki ob 5.15. uri zjutraj tudi Klančnik Jože iz Gorenja. Ker zaradi pokvarjene hrbtenice težko stoji, je bilo pričakovati, da bodo mladi, ki so sedeli na klopi, prazen prostor odstopili njemu. Ko je hotel sesti na prazen prostor, se je oglašil nek mladenič iz Gave, da je prostor rezerviran. In tako je moral bolan in starejši človek do Velenja stati. Pripominjamo, da za ta vlak ni rezervacij!

Zopet drugič vstopi v vagon mati z dvema otrokoma. Enega drži na rokah, drugi ji stoji ob strani. Še preden je mislila, da bo dobila prazen prostor, se isti mladenič zopet oglašil, da je prostor rezerviran. In uboga mati ni mogla sesti in je tako z otrokom v naročju morala stati do Velenja. Ker pa njegov znani prijatelj ni prišel, je bil prostor prazen do Velenja.

Sprašujemo se, kaj mislijo ti mladi, da so do starejših tako nevljudni? Drugič pa pridemo z imeni na dan!

Tradicija varčevanja v Šoštanju

Letos slavi hranilništvo v Šaleški dolini pomembno obletnico. Sto let mineva odkar je Mihael Vošnjak ustanovil v Šoštanju posojilnico in ji načeloval do leta 1879. Za takratni čas je bila ustanovitev posojilnice v malem kraju ob bregovih Pake izrednega narodno buditeljskega pomena. Seveda v takratni posojilnici niso opravljali toliko poslov, kakor jih sedaj, pa tudi poslovanje je bilo za današnje razmere v malem obsegu. Zgodovina in tradicija varčevanja v Šoštanju sega še dlje v preteklost. Prihodnje leto bo 100. obletnica smrti Petra Mussija, tamkajšnjega učitelja. Ta je pred 126. leti (1848) ustanovil prvo šolsko hranilnico na Slovenskem.

Katero sadovo beležimo sedaj ob teh obletnicah? Iz preteklega burnega stoletja, raznih vzponov in padcev, nadaljuje začetno delo Ljubljanske banka, podružnica Velenje, ekspozitura v Šoštanju. Sedež ima v prijetni, mirni ulici, polni domačega cvetja in zelenja. Stavbo so letos obnovili in povsem preuredili njeno notranjost. Varčevalci sploh nima več občutka, da je prišel v urad, temveč ga vse skozi spremlja prijeten občutek. K temu brez dvoma močno pripomore nov način poslovanja, pri katerem postavijo uslužbenke med pogovorom s stran-

ko občutek zaupanja. Stare šalterje, pisalne mize, mreže in težak zrak so zamenjali lepo urejeni poslovni prostori. Zdaj ljudje v banko ne prihajajo več pod morečnostjo kot nekdanj. Varčevalci imajo vtis, da so prišli v prijeten prostor, kjer lahko vedno pričakujejo pomoč prijaznega osebja in ne zgolj stroge bančne informacije.

Zato dosega ekspozitura v Šoštanju vidne uspehe, saj hranilne vloge stalno naraščajo, vedno več delavcev pa dobi svoje osebne dohodke izplačane preko hranilnih knjižic.

Gimnazija iz Vrnjačke Banje v Velenju

V Velenje sta 8. oktobra prispela dva avtobusa tamkajšnjih gimnazijcev, ki so bili na izletu po Sloveniji. Velenjski gimnazijci so jih pristrčno sprejeli in kljub dežju so si ogledali parado in proslavo na Titovem trgu.

Dijaki, ki so prispeli z avtobusom, so še isti dan odpotovali, še prej pa so naredili krožno vožnjo po velenjski občini, kjer so si ogledali zanimivosti Velenja in Šoštanja. Delegacija pa je ostala gost gimnazijcev in profesorjev še tri dni. V tem času so si ogledali RLV in bili tudi v jami. Tam so se seznanili s težkim delom rudarjev, ki s svojo požrtvovalnostjo spravljajo na dan vedno nove tone premoga. Naslednji dan jih je sprejel predsednik občine, Nestl Žgank. Pogovarjali so se o razvoju mesta in občine ter o pomenu bratskih vezi. Pomen le-teh se je pokazal že v času vojne, ko so tamkajšnji ljudje z odprtimi rokami sprejeli naše izgnance. Še isti dan so si ogledali tudi tovarno Gorenje, kjer so se s sekretarjem pogovarjali o razvoju tovarne in o načrtih, ki jih nameravajo v bodoče uresničiti. Gostje so bili tudi v novem otroškem vrtcu, z zanimanjem pa so si ogledali še ostali del mesta ter se čudili njegovemu hitremu napredku.

JERŠIČ - HOJAN
Gimnazija Velenje

● PRED KONGRESOM SLOVENSKE SINDIKATOV

Zagotoviti večji vpliv na delitev ustvarjenega dohodka

BRANKO BRIŠNIK je zaposlen na REK-TOZD termoelektrarna Šoštanj. Je eden izmed sedmih delegatov iz velenjske občine, ki se

bodo udeležili 7. kongresa zveze sindikatov Slovenije. Na kongresu bo spregovoril o nalogi sindikatov pri nadaljnjem razvoju energetike. V zvezi s tem je na predkongresni konferenci dejal:

„Na področju energetike bi se morali sindikati boriti za to, da bi se cene električne energije oblikovale prek interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije, s čimer bi zagotovili tudi večji vpliv potrošnikov na cene električne energije na eni strani in prodajalcev na drugi. Prav tako se morajo sindikati boriti za to, da bi zagotovili večji vpliv proizvajalcev električne energije na delitev ustvarjenega dohodka znotraj elektrogospodarske skupnosti. Na 8. kongresu zveze sindikatov Jugoslavije pa bi morali dati veliko poudarka pospešeni gradnji jugoslovanskega elektrosistema. S tem bi zagotovili boljše preskrbo z električno energijo. Sindikati v občini, še posebej pa osnovne organizacije sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela v REK pa bi morali vztrajati na tem, da bo termoelektrarna IV res zgrajena do predvidenega roka. Zato bodo morali sindikati stalno spremljati letne razvojne programe in njihovo uresničevanje.“

● SMRTNA NESREČA V VELENJSKEM PREMOGOVNIKU

Zobniki zmleli človeka

V petek, 17. oktobra je na drobilni postaji iz Pesje na velenjskem rudniku smrtno ponesrečil Jože Hlastec iz Velenja, star 27 let, kvalificirani premikalec.

Po besedah očividcev je prišel na drobilec kljub magnetni zaporji kos železa. Jože Hlastec, ki je bil skupaj z novodja, se je želel prepričati, kaj je padlo v drobilec. Zato je odprl vstopna kontrolna vrata ohišja, zlezal zrel drobilca in začel odstranjevati zagazdeno železo. Predtem je izklopil drobilec na krmilni mizi, ni pa izklopil posebnega varnostnega stikala, ki zagotavlja, da nihče ne more z nobenega drugega mesta pognati drobilca v pogon.

Ker ni ničesar našel, kos železa naj bi bil že padel skozi drobilec, je dejal svojemu šestemu letnemu sodelavcu D. N. naj gre v pogon trak, ki teče po drobilcem. Jože Hlastec se je le verjetno prepričati, če je železo že prišlo skozi drobilec. Sodelavec je po pomoti zavrtel stikalo tako, da je poleg traku vključil tudi drobilec. Če bi bil skupaj z novodja Jože Hlastec pred izklopil tudi varnostno stikalo, njegov sodelavec kljub nepoznosti ne bi bil mogel vključiti hrkati s tekočim trakom še en bilca.

Zobniki drobilca so zgrabi Jožeta Hlasteca in povzročili njegovo smrt.

● Vozil z neregistriranim mopedom

Mopedist Francišek Pohl pripeljal 17. oktobra z neregistriranim mopedom in nepravilno hitrostjo po Prešernovi cesti ti križišču z Jenkovo. Pred križiščem se ni prepričal, če je prosto pot. V tem času je skočil čez cesto dva metra pred mopedom za pešce deklica Sena Kušar. Pri trčenju je deklica bila lažje poškodovana po telesu. Mopedist je s kraja nesreče peljal ne da bi bil nesrečo prijavil.

● Prehitra vožnja

Voznik osebnega avtomobila je registracije Jurij Kovč 18. oktobra pripeljal iz Senja proti Velenju. Na nepreglednem levem ovinku na Ljubljanski cesti je iz naspornosti smeri prijel s precejšnjo hitrostjo voz osebnega avtomobila Ce 416-Silvo Solinc, ki ga je kljub manjvrednosti v nasprotju z avtomobil. Na vozilih je za 100 dinarjev škode.

● V cestno ograjo

Franc Rihtar se je 16. oktobra peljal proti Slovenj Gradcu v levem nepreglednem ovinku na Paki pri odcepu ceste za Velenje. Voznik je zaradi prehitre vožnje začel zavirati na cesti. Zavozil je na desno stran ceste, in po približno šestih metrih vožnje po bankini cestno železno ograjo ter jo metrom odtrgal. Škode je za 100 dinarjev.

● Avtobus trčil v priklopnik

Dne 14. oktobra je pri parkirnem prostoru v TGO renje voznik avtobusa Rudolfa pričnik. Pred semaforiziranim križiščem se je ustavil in prednost tovarnjaku s priklopnikom, ki je peljal iz Velenja v Pesju. Takoj za tovarnjakom avtomobil je vozil neki avtomobil. Voznik avtomobila se je zavil na desno in se vživel v promet za bremenjenima voziloma. Čez nekaj časa je avtomobil prehitel tovarnjak in priklopnikom. Po približno petih metrih vožnje po prečni cesti je volnik avtobusa do tovarnjaku avtomobil s priklopnikom in s sprednjo desno zadela v zadnji del priklopnika. Pri nesreči so se rani potnik avtobusa. Odpeljali jih v slovenjegraško bolnišnico.